

Борис Априлов
СРЕЩУ ИМПЕРИЯТА

повест

В Унгария денят стана по-горещ, личеше си, че земята с нажежените тела се приближава, а щом влакът влезе в Югославия, падна душна нощ с едри звезди, но не толкоз едри, колкото звездите на страната с нажежените тела. Спеше седнала в първокласното купе и възприемаше светлините на гаричките по пътя, те пронизваха нежните кожички на клепачите, палеха се дълбоко в ретината на очите и гаснеха, нещо, което ѝ подсказваше смътно, че не спи, че наблюдава и мисли. Продължителното пътуване я сблъска с няколко мъже, двама от тях успяха да си откраднат по някоя целувка, а единият мургав, с дребна правилно закръглена глава, спипа ластика на нейните гащета и упорито настоя да го скъса. Спаси я митничар, който се появи внезапно. Митничарите влизаха и излизаха често, май че искаха да обмитят самата нея. Някои от тях бяха любезни, други строги, но нищо не я плашеше, не носеше друго освен дрехите си, много дрехи, все нови, предопределени да я покажат на света облечена и полуоблечена, а една рокля пък се бе нагърбила с непосилната задача да я съблече кажи-речи изцяло; така трябваше да стане там, в надпреварата, сред дъмпинга, в навалищата, под жаркото лице на слънцето, където има много жени, безброй крака и бюстове, колкото щещ интересни лица и всички видове прически.

Както всяка година, и сега преодоляваше разстоянието бавно, отбиваше се при познати. Пътуваше за шести път по този маршрут, винаги с влак. Парите бяха разпределени така: три лева за нощуване, три лева за прехранване и един лев за дребни разноси – по седем лева на ден; за двайсет дни сто и четирийсет лева, плюс шейсет резервни, които в последните дни могат да бъдат похарчени за покупка на нещо кожено. С триста лева, кое-

то прави към шест хиляди злоти, тя си плащаше пътя, храната, квартирата, сувенирите, слънцето и относителното безгрижие – по триста злоти на ден. Но нищо чудно да ѝ излезе по-евтино, едно лято например прекара почти без пари.

Изобщо, когато мъжете се случат мъже, животът става шеметно радостен. Е, накрая – малко сълзи, опашка от писма, но опашките изтъняват и секват.

Само неговите писма са редовни, на месец по едно, плюс честитките за всички празници, включително рождения ѝ ден. Вярно, малко време ѝ отделя, когато е при него – шест или седем дни от нейните двайсет – но какво да се прави, повече не му е възможно, такъв е неговият закон, така диктува заетостта му, благоприличието; в края на краищата той не е кой да е, а единствен и неповторим в целия град на слънцето.

Само той можеше да ѝ даде нежност, да ѝ прошепне две топли изречения. Към тамошните класически миризми на сол, водорасли, риба и мазила против изгаряне на кожата, той привнасяше особените благовония на тамян и хладна сянка на храм, тръпчивото присъствие на древност и смърт, потайното великолепие на Бога.

Беше станала на двайсет и шест години и на... не помни колко авантюри; много ли е, малко ли е – де да знае, цифрата не ѝ се виждаше голяма, но като я изрече един-два пъти някъде, някои се ужасиха и напоследък, питат ли я, отвърща – ти си четвъртият. Така твърди и се оказа, че така може – върви. По всяка вероятност нещо е пообъркала в бройките, но какво да прави – мъжете идват и си отиват, никой не остава, изглежда, че всички бързат за някъде. Не съществува по-трудна материя от мъжете и никой не може да ги разбере какво искат. А майките и те искат: питат, настояват да знаят кога най-после, но какво да отвърнеш на такъв въпрос, нищо, мълчи си и нищо... Голяма ли е бройката? Нищожна. Какво са нейните мъже, дреболия; между тях я има, я няма петима истински, и все пак, като си помисли по-сериозно, нито един не пожела да се ожени и защо, да се убие не можа да разбере. Защо мъжете вече не се женят? А от друга страна, най-истинските мъже винаги ѝ се струват женени. Защо?

Влакът спря на голяма гара, качиха се пътници, но в нейното купе влезе само един, четирийсетгодишен здравеняк с мустаци и къси мускулести ръце. Като я видя, той каза: а, какво става, тук се е сгушила гургуличка. Той не каза така, но тя го прочете в усмихнатите му очи. Още като го видя и разбра, че ще я целува. В България ли отиваш, попита той и извади цигарите си. В България, отвърна тя и запита по какво позна. Ами такъв ти е видът. Какъв. На момиче, което отива да се натакова и да се върне. Брей, отвърна тя, аз имам там в един град един човек, които ме обича. Добре, добре. Какъв ли е гласът му, запита се тя, като наблюдаваше как пали цигарите. И какво ли ще каже, като ме почерпи с един ротмън. Но тоя не каза нищо и тя не можа да чуе гласа му, защото мъжът се наведе през прозореца и хвърли поглед на перона. Чака жена си, помисли си и се усмихна тя. Той се обърна отново към нея и очите му я всмукнаха, но излезе от купето. Влезе хубава руса жена на трийсетина с куфар-торба, внесена от красив млад мъж. Двата поговориха до потеглянето на влака, красавецът държеше влюбено ръката ѝ, а при сигнала за потеглянето едва не остана, толкоз силно беше желанието му да не се разделят. И все пак успя да я целуне, после изхвърча по коридора и с атлетическа ловкост скочи на земята. В купето моментално се вмъкна мустакатият здравеняк, двамата се прегърнаха и започнаха да се целуват страстно, като хора, изчакали векове този миг на разкъсани окови. Здравенякът целуваше особено и яростно, със замах, малко смешен за здравеняшкото му коремче. Но... Ааа, защо така, какво става, кракът му защо се допира до нейния? Влюбените се отпуснаха на седалката, но кракът на здравеняка се отдели напред и тръгна към крака на непознатата. Гургуличката усети погалването му, почака известно време да се увери, че не се лъже, и като се увери – нахалът му с нахал опипваше с обувката си нейната най-голяма гордост, глезена, сякаш чорапогащите се раздават безплатно по сергиите, тя го срита и излезе от купето. Мина по коридора, потърси друго купе, но навсякъде беше пълно, постоя малко загледана в разсъмването и се върна при багажа си. Влюбените държаха ръцете си и разговаряха, няма как, влезе и седна, този път далеч от разбойническите му крака.

Какво, уплаши ли се, запита я той с усмивчица, притаена в тъгълчето на голямата му месеста уста. Такива знаеш ли как ги нареждам, запита тя. Как, запита той. Хайде да не те излагам пред дамата, която, горката, тъй дълго е чакала този момент и е лъгала това малко красиво момче, поне три пъти по-хубаво и достойно от теб. Да, но както виждаш, жените на красивите момчета предпочитат мен, рече мустакатият пакостник. Това си е ваша работа. Но признай, че и ти не би ми простила. Кой, аз ли. Ти. Глупак. Глупак, но интригувам. С какво бе, свирчо. Знам ли, налитате ми. Грубиян. Добре де, добре.

После нахълтаха още пътници. Тя заспа, събуди се, пак спа, партньорите и по купе се сменяха непрекъснато, по едно време усети как някаква ръка я опипва плахо, нямаше желание да се събужда изцяло, не реагира, ръката се поразходи насам-натам и се отказа, види се не можа да набере кураж за повече, или пък някой от присъстващите я бе съгледал. Тя с учудване констатира, че е оставена на спокойствие. По-късно се събуди от глад, изяде един сандвич, приготвен още от майка ѝ във Варшава, разгледа новите си спътници, заспа за кой ли път, и се събуди чак на българската граница.

По навик в София прекъсваше за двацет и четири часа, преспиваше у Недко, по навик му се отдаваше, наиграваше се с кучето му Хари и продължаваше към морето. Този път Недко отсъстваше, но на вратата имаше бележка, беше залепена яко, за да не бъде случайно откъсната. Бележката ѝ съобщаваше, че ключът за мансардата е у Ники, който живее еди-къде си и се обажда на еди-кой си телефон. Набра номера, Ники я осведоми, че ключът е наистина при него, но не може да го донесе, тъй като лежи с висока температура, Обясни ѝ как да го намери и тя откри лесно адреса, качи се на таванския етаж, провря се през прашен тухлен лабиринт, както ѝ беше обяснено, и натисна звънеца. Ники отвори, придружен от Хари. Кучето я позна, целунаха се и когато вдигна очи към Ники, с учудване се увери, че той наистина има температура. Ники я предупреди да се пази, имало някакъв летен грип, но тя се зае с лекуването му, без да се страхува от каквито и да е вируси, с които се нагълта предостатъчно цяла нощ и

през цялото време Ники повтаряше: боже мой, как не те е страх от грип, а тя отвръщаше: не ме е страх и го целуваше отново, а после добавяше, че и без това открай време си нарича България „страна на нажежените мъже“, а той отвръщаше, че това не е вярно. Е, така си казвам аз, отвръщаше тя и го целуваше отново, а призори каза: знаех си, че ще стане нещо особено, Ники се смили над нейното бездомничество, предложи ѝ да остане още няколко дни и тя се съгласи. Ники ѝ обясни, че ако на входа се звънне, тя трябва да мълчи и да гали Хари дотогава, докато този, който е звъннал, си отиде. Леля ти ли ще звънне, запита тя. Друго лице, отвърна Ники, едно лице, което иска да се жени. Нещо ѝ подсказа, че трябва да си върви, някакво необяснимо и ново усещане за женска солидарност – и това я изненада. Боже мой, Юла, каза си тя, закъде си с това добро сърце? Слушай, Юла, затрептя от вълнение гласът на Ники, кой по ред съм аз? Четвърти, отвърна по навик тя. Ти си уличница, просъска Ники. Излъгах те, отвърна тя, ти си вторият. Ники сякаш си отдъхна, целуна я с благодарност и притихна, но след малко извика: а Недко? О, да, рече тя, Недко е вторият, а ти си трети. Ники прехапа устна, каза, че я обича и че иска да се ожени за нея, но само ако му признае колко пъти е спала с Недко. Тя разглеждаше акуратно подредената стаичка – от чертожната маса, до всички чертожни помагала. Педантичността, която дотогава ѝ харесваше, сега неочаквано я изплаши.

На другия ден, на път към морето, Юла се уверяваше, че е отказала справедливо женитбата. Пристегнатата към седалката на самолета, тя сякаш най-после бе разбрала нещо, което я ужаси: на нея ѝ отказваха горе-долу до същия начин, както тя отказа на Ники; мъжете просто изчезваха по пътеките ѝ. Но защо? По какви причини? Ники бе отхвърлен заради неговата непоносима педантичност, в психиката му чисто и просто прозираше фашизъм. Значи и у нея има нещо, или пък липсва нещо, но какво е то? Какво кара мъжете да офейкват в даден час? Някой един ден бе прошепнал: добрината ти, Юла, прекалено си добра, момичето ми.

Дамата от вътрешната седалка ѝ направи впечатление още на летището като жена, която плува сред омара от нежност, човек не може да не я загледа: дивите ѝ студени очи не отблъсваха, а ко-

жата ѝ, заедно с всичко останало, плуваше в омара от загадъчна нежност и още нещо парливо, което никой не може да определи изведнъж. Облечена в костюм сафари, тя заемаше определеното си място в забързаното и задъхано време на човечеството, което сега нахлуваше с всички превозни средства към бреговата ивица на земното кълбо, За първи път докосване от този род ѝ хареса. Подобни допири досега винаги са предизвиквали единствено спонтанната реакция на отвращение, но този път изненадата ѝ беше повече от неочаквана, когато съгледа тънките бели пръсти да лежат върху нейната ръка. Случайно ли бяха там, тази непозната дама знаеше ли, че ръката ѝ докосва чужда женска ръка? Пръстите приличаха на котенца, покачени върху забранен одър, и сега чакат, кротко чакат и питат ще ги прогонят ли, или ще ги оставят. Първото нещо което ѝ хрумна, беше да реагира както досега – имаше два или три подобни случая, но чувството, че този път до нея се допира голяма и много особена жена, я накара да почака. Мина една минута и пръстите помръднаха едва забележимо, движението им можеше да се забележи само от човек, който очаква това: много леко, много фино, с копнеж и молба. Бавно махна ръката си. В това време лицето на непознатата гледаше право напред, с познатия студен блясък на очите, но и бледа розовина по страните. Деликатно, за да не обиди ухажорката си, смъкна ръка от облегалката и всичко приключи дотук. Пътуваха, приземиха се и се разделиха като непознати на черноморското летище – едно волво чакаше тайнствената дама, плуваща в омара от нежност, и я отведе към Слънчев бряг.

Юла се качи на автобус, както всички други, и за първи път тази година съгледа чудовището през остъклението – морето от тази част на крайбрежието ѝ се струваше чуждо, безлично, с меланхоличен бряг, върху който е кацнало невзрачно селце, смазано от шума на самолетите. Щом изчезна, дамата със студените диви очи веднага се върна и влезе в нея. Юла си помисли за устните ѝ, наситени с овали и сокове, пресни и уханни, а от кожата ѝ наистина се надигаше розова омара от нежност. Разстоянието до колата тя бе преминала с походка на козичка, приведе се, влезе и седна отпред, но преди това, мъжът, който я посрещна, я целуна

с отворена уста, така както се целува в легло, много мъжки, така както самата тя би искала да бъде целуната някога от такъв мъж с изпечено до прегоряване тяло и корави руси косми по горната част на ръката. Какво ли чувствуваше непознатата жена, един бог знае, каква ли драма изживява, какво очаква от живота, на какво разчита, за да бъде щастлива – тия работи са тайна и за самата нея.

Пак се строеше, по двете страни на пътя от години се строеше, сега пък на всичко отгоре и копаеха, но дълбоко и огромно нещо, може би мразеха детелини с надлези и подлези. Юла не одобряваше това непрекъснато строителство. За нея нямаше нищо по-хубаво от един живот без подобни усложнения, да речем, за известно време да спрат строителството и всеки да го удари на удоволствия – хората да се къпят, да се любят и пилят, или пък събират празни бутилки от уиски, както правеше тя. Жената, от която се надигаше омара от нежност, всъщност се беше показала по-рано, още на аерогарата в София и още там би трябвало да ѝ направи впечатление, че търси близост, може би ставаше въпрос за любов от първото виждане...

Големият морски град миришеше на пот, навсякъде се блъскаха разгопени кафяви хора и нейното особено остро обоняние успя да долови миризмата, за която е разказвала навсякъде и никой не ѝ вярваше; казваха: защо бе, Юла, на мен никога не ми е миришело с такава сила на пот в този град, а тя отвърщаше: виж какво, в тези неща съм безпогрешна. Носеше куфара направо към гарата, знаеше, че там са такситата, че се наемат по лев и десет стотинки на човек, ако се съберат четирима клиенти, а цялата такса е четири и четирийсет, в най-лошия случай ще плати цялата такса, ако няма достатъчно желаещи. Беше петнайсет часът, нямаше нито един пътник освен нея и като почака малко, реши да не губи време, след като е близо до целта и като знае, че след един час може да влезе в морето, а после да отиде в кафенето. Шансът да го види до вечерта в кафенето беше деветдесет и девет на сто, а шансът още същата вечер да слязат на плажа и да се целунат беше трийсет на сто, защото не е само тя, намират се и някои други като нея да го обичат, пък и той да ги обича, а има и една съпруга – изобщо, препятствия колкото щеш. Представи

си своята стая в стария квартал на града, в древна къща – хубава стая с три легла, но сега през септември и я дават цялата за три лева, заедно със снимката на тралуващи в Индийския океан корабни, заедно с няколко коралови клончета във витрината на шкафа, а на стената към улицата – две големи снимки на паламуден улов с аламани, спомен от стари времена. Кораловите късове излъчват странен блясък, изтръгнат от дъното, нещо като блясъка на нейната кожа. Какво ли прави сега жената, която изчезна с волвото, след като я беше погалила по ръката на пет хиляди метра височина? Колко тайни отнесе със себе си тя и колко е важно, че се влюби в нея на пет хиляди метра височина, защото така е добре, чудесно е да се влюбват в теб и мъжете, и жените – където минеш, да сееш пожари...

Всичко по пътя ѝ е известно, знае, че ще прекосят скучен фабричен квартал с досадно натрупване на коли, а после ще излязат на асфалтова магистрала, че сладкият; неприятен дъх на блатото отдысно ще ги удари здраво в носа, а още по-късно ще пресекат хълмиста местност с горички и чак след туй ще започнат да се нижат синкаво-сините брегове и истинското море. Много ясно, че ще му даде пет лева, а не четири и четирийсет, цели шейсет стотинки бакшиш – две пощенски картички по-малко от кореспонденцията ѝ до Варшава, но нищо, веднъж се живее на този свят, ще го направи в чест на шестото си пристигане при свободата и водата, в чест на туй, че отново се намира в страната на нажежените тела. Погледна към този, който щеше да ѝ вземе стотинките. Абсолютен маниак, сигурен, че въпросът между двамата ще се уреди след петнайстия километър. Караше и гледаше пред себе си, но в същото време знаеше, че профилът му работи за него; когато човек притежава подобен пробил, каквото и да прави, с каквото друго да се занимава мисълта му, профилът си работи за него, за каузата. А каузата на млад шофьор като този е проста – да изтръшка колкото може повече жени зад себе си и да се хвали пред приятели. Изненада я нелошият вкус, проявен към облеклото. Иначе, тя си знае всичко, просто момче, грубоватичко, готово да пилее за жените и пари, и време, стига да се съгласиш. В това отношение от българите по-големи джентълмени няма. Но

с един подобен шофьор, по същия този път, се биха, (второто или третото лято в България), тя счупи нещо пластмасово в главата му, а той ѝ удари плесник и я остави на асфалта, защото туй било просто нахалство, да му отказва, когато знае добре, че всички идват тук за тая работа. Има ли вероятност да я нападнат и сега? Не. Сезонът е към края си, всичко мъжко е изморено от работа и задължения, наситено, ако сега той трябва да си поиска, ще го стори елегантно и в никакъв случаи не ще се стигне до бой и така нататък. Когато я оставиха тогава на асфалта, тя застана да стопира и след половин час я взеха трима души, които също си направиха устата, но слава богу, отведоха я меко до градчето и се сбогуваха като приятели. Живот. Пълен с разнообразие. Затова чака летните дни и тръгва, да избяга от суката, за която се пише много и е факт, както е факт, да речем, въздухът, който дишаш... Трябваше ли да отказва на Ники тази женитба, предложена ѝ толкова искрено, не бягаше ли от късмета си? Кога ще дойде другият Добряк да ѝ направи ново предложение, при наличието на всички, които консумират и си отиват, а не знаят каква пустош оставят след себе си, какви безкрайни савани от мъка и очакване? А тя лекомислено отрязва този Ники, който щеше да страда често при мисълта, че е спала с първия му приятел Недко, щеше да го изтрие и от списъка на приятелите си, но може би ще я обича искрено и може би сега бяга наистина от късмета си... Но тя избяга от един педант! Настръхва, като си спомни как бе подредено бюрото му и чертожната му маса – там всичко беше сортирано, предметите се срещаха под ъгъл и се подчиняваха на неизвестна за нея система, а и разговорът, който проведоха в леглото, ѝ отвори доста очите. Ники беше станал бърбив и започна да парадирва с принципи; изреди ѝ нещо като прокламация, това я поразил, но най-много я поразил как я молеше със сълзи на очи да му каже точно колко пъти е спала с Недко.

Водачът на таксито гледеше право пред себе си, а тя, ще не ще, гледеше към него, тъй като не откъсваше очи от морето вляво. Отдавна бяха минали петнайстия километър, но той още не нападале и най-чудното – все още не я заговаряше. Когато минаваха край островчето с манастира, тя отбеляза, че това е островчето

с манастира, и тоя кимна, нищо повече. Беше сигурна, че е абсолютен глупак, който в края на сезона, уморен от удоволствия, по необходимост е умъдрил. Всеки случай не е виждала по-красив мъж нито в живота, нито на екрана; природата го бе създала в една от своите майчински хралупи, изработен както трябва от първия до последния детайл – от косата до ноктите на краката. Започна да задава въпроси. Някои от въпросите се отнасяха до него самия, например винаги ли е толкова сдържан, или само сега, с нея, за да я обиди. Той извърна глава, показа сините си очи и отново не проговори. Общо взето шофьорът ѝ напомняше определен холивудски изпълнител на уестърни.

Точно такава приключение не е имала и надали ще ѝ се случи да има някога. Мълчаливецът, както мълчеше, взе, че подмина града, целта на нейното пътуване, чак тогава пътничката се принуди да го пита за името. Отвърна ѝ че се казва Панайот. Вече не обръщаха внимание на таксиметровия апарат, който вместо стотинките започна за отброява миговете от вечността. Аз се казвам Юла, рече тя и кой знае защо, шофьорът я изглежда още по-уморено. Но вечността започна истински от подковата на заливчето, изпъстрено със смокинови дръвчета, дълги грозни сгради, лозе с дребни гроздове, изтеглени на суша лодки с педали, зазимена вече под навеса спасителна лодка, пейки, засъхнали градинки, лозунги, написани с бели камъчета, висока мачта без знаме, останки от лагерен огън и сиви циментови мивки, на които стърчаха варели за затопляне на водата направо от слънцето. Всичко ѝ напомни детските години, лагерния живот в Татрите. Грозотията и евтинията, навявани от всяко кътче тук, се изкупваха от ласкавото море на заливчето, сивоожълтият пясък на брега и тишината.

Щом спряха, Юла притича до някаква дъсчена беседка и се върна по бански костюм, Той хлътна в лозето и откъсна един грозд. Разглеждаш ли ме, запита Юла. Да. Така и предполагаш. Защо. Защото се правиш, че не ме разглеждаш.

Слезе по пясъка и нагази във водата. Потръпна, обърна се и с учудване разбра, че грозните неща бяха маскирани от кафявозеленикавата пяна на дърветата. Само част от сградата и едно

ъгълче от клозетите се подаваха някъде зад листата – екзотични петна в пейзажа. Нямаше стъпки по пясъка, плажът беше гладък, човек като нищо може да си въобрази някои неща, например, че това е кътче от рая, захвърлено накрая на света. Да, подобни кътчета могат да се открият през септември, когато децата са се прибрали за училищни занятия и когато единственият жив човек в обезлюдените почивни станции е старецът-пазач, натикан в малка невзрачна канцеларийка. Още не го е видяла, но сигурно ще го съгледа след малко, в това е готова да се обзаложи. Плиткото дъно се разстиляше надалеч, Юла газеше във водата и наблюдаваше рачетата, които прибъгваха по пясъка, наблюдаваше прозрачните медузи, обиждаше се от присъствието на разните пластмасови предмети. После дъното се наведе рязко, стана дълбоко и Юла легна във водата. Какви неща има по света! Заплува. Извън заливчето сигурно духаше вятър, но тук, във ваната, водата спеше, Юла я пронизваше с бюста си и се стараше да прогони връхлитащите върху нея мисли за детството. Защо прииждаха те, кое ги викаше? На хоризонта спяха плътни бели облаци, като глетчери, но над главата ѝ небето се простираше чисто, виждаше го, като се излегнаше по гръб. Тogaва чуваше и оня шум в празното пространство на ушите си, покрити с наушниците на шапката.

Струваше ѝ се, че там шуми огромното световно море, от бреговете на Гренландия до Полинезия и Хонгконг, всички шумове – бели, черни, червени и жълти, на всички езици, че тя е навсякъде и най-вече там, където ще бъде най-сама, с един огромен мъж, който я носи на ръце по прохладен твърд пясък. През притворените си от щастие мигли вижда опънатата му напрегната ръка, усеща здравината ѝ, усеща цялото напрежение от факта, че я носят, отнасят я към топлата пяна на вълните и тази пяна се разпуква шумно, почти както се разпукват памучните кутийки, а от пяната излита кислород, който я опиянява. Глупаво е, много е банално, но коя жена не копнее за един мъж, който да я понесе, това е, останалото е измислица, напразно жените се бунтуват и позират, че искат други придобивки, те искат само един мъж да ги носи на ръце и нищо повече. Не като оня в дългата сграда на детската почивна станция, който в момента сигурно взима дю-

шеци и чаршафи от пазача, и хладнокръвно чака завръщането ѝ, за да я оперира върху чаршафа по изработен от него, но сигурно не толкоз непознат за нея начин. Тя знае, че е така, дори да не е професионалист, мъжът от тези брегове по това време на годината е малко уморен, паднало е доста работа и цялата церемония сега ще се извърши за продължително време, спокойно – както искате вие, жените. Много знаят те какво искаме ние, искаше да извика тя, но се засрами, защото в крайна сметка си спомни, че жените не искат нищо повече от това, освен да ги погалят и да ги оплодят. Ах, как съжالياва за лекомислието си, проявено по пътя. Сега нямаше да бъде тук, а в града и може би щеше да го види в кафенето, пред неизбежната чаша коняк и неизбежната компания от хора. Но щеше ли да види туй изолирано място на тишината, обсипано с мъхестата зеленина на смокиновите листа? Гмурна се и зърна скалистото дъно, долу се поклащаха водорасли, преминаха няколко рибки, една медуза стоеше на място, опиянена от своята безтегловност. Исусе, в какъв декор съм се набувала! Само да не беше тази обреченост, тази принуда да лягам с оня красавец, който вече подрежда може би и трапезата. А таксиметърът цъка ли цъка, отмерва времето на престоя им, сигурно до утре и всичко това ще си го плати той, самият шофьор, защото е така – шеметните мигове се заплащат. Е това им е хубавото на някои мъже тук, готови са да платят много, стига да имат възможност. Ами ако му избяга? Ами ако си плати и го накара да я върне там, в града?... Оня другият пие коняка си в кафенето и чака, той знае, получил е известие, че приближава нейният ред, че тези дни трябва да пристигне... Апаратът е отброил може би десетина лева, не повече, ще ги прежали, но няма да легне с този флегматичен и отегчен красавец, който се готви за събитието подобно прочут хирург преди операция.

– Хей!

– Моля?

– Какво търсите тук?

– А вие?

– Обикалям имението си. И стрелям по нарушители. Аз съм чудак, пропит от лунна светлина.

– Анджей ли се казвате?
– Шефан, Алиция.
– Юла,
– Мразя съотечествениците, когато ги срещам под водата.
– А аз ги презирам. Дошла съм да си почивам и не искам...
да ми напомнят за...

– Но аз ще ви убия, защото газите водата ми.
– Така, а?... Чудак, пропит от лунна светлина?
– Това, заграденото, което прилича на нещо, което не знаете, се нарича залив. Той е мой, аз съм негов господар и стрелям на месо по всеки, които дръзне...

Той издигна пояса си и показа две риби. После ги пусна и размахна харпуна:

– Докато броя до един милион, да ви няма.
– Да, но аз ще повикам истинския господар и той ще ви убие по-напред.

– Кой е той?
– Този, който ме донесе.
– Доведе.
– Не, мен ме носят. Никъде не отивам с краката си, винаги ме носят.

– Разнасят.
– Носят.
– И все мъже,
– Аха.
– Че тогава да си вървя.
– Най-добре.
– И колко смятате да останете?
– Зависи от мен.
– Мразя ви всички»

Той вдигна маската си и тя видя очите му, бяха сиви и отиваха на черната му брада.

– Кои всички? Кои сме ние?
– Тези, по които стрелям.
– Пък опитайте да не стреляте.
– Ще ви застрелям всички, до един, няма да ви пусна в

залива!.. Може би ще оставя само вас, да го красите. Не, ще убия и вас.

– Защо?

– За да не народите малки, не искам туй място да се напълни с човечета.

– Ако са от вас, ще бъдат обременени.

– Но честни.

– И ще изстребят всички риби на моретата.

– Но по честен начин.

– В едно безрибно море един безрибен залив ще бъде като един празен пистолет, с който не можеш да застреляш дори една мравка.

– Затуй ви гоня... Махнете се и ако дръзнете повторно, стрелата ми ще ви проние през гръдния кош.

– Имате ли огнище?

– Там ли?

– Къде?

– Няма да ви кажа къде. Никои не знае къде и вие никога няма да узнаете мястото, където изкормвам рибите,

– Някои ги пекат направо, с вътрешностите, месото им придобивало особено приятен вкус,

– Не ме учете на вкус. Аз имам много вкус.

– Но не и тънък.

– Напротив... Уморена ли сте?

– Повече от присъствието ви, отколкото от плуването.

– Вие сте уморена и бяла. Вие сте отскоро и сигурно ще ми досаждате. Предупреждавам ви, че ще ви прострелям, ако нарушавате покоя на този залив.

– Да, но не съм сама.

– Тогава сте интересна. Ще убия самца и ще обсебя самката.

– Защо плувате с мен?

– За да не се удавите... Защо плувате към брега?

– Защото ме чакат.

– И пак предупреждавам – ще ви застрелям и ще ви опека с вътрешностите. Ще извадя само сърцето ви, ще го поставя в

спирт и ще го наредя при другите,

– Колко на брой?

– Дванайсет.

– Само?

– Които имат бенки на лявата долна част на брадичките.

Останалите са тълпа.

– Мразя, когато забелязват бенката ми.

– Ето, тук е границата, хвана ли ви втори път, край... Довиждане.

Нямаше вече човек, беше изчезнал. Изобщо имало ли го е преди малко, или си го беше измислила? Почака известно време и тъй като никой не изскочи от водата, заплува към брега. Чувстваше умора. Това бе първото и плуване за годината. Шофьор на такси! Такъв не е имала досега, много просто, ще го накара да я отведе до града, до кафенето и ще си плати колкото струва. В края на краищата, заслужаваше си парите този рай и тази тишина, в която бе попаднала веднага, от воле. И този странен подводен човек, който може би не съществува, Заслужаваше си сумата десет лева, особено с демонстрацията. Ще му даде тя на този таксист, който има по-голямо самочувствие от Хеопсовата пирамида. Абсолютен простак, само че красив, така го е създала природата – където дала, дала – хвърлила щедро, натъпкала го с мъжко изящество отвън, а вътре кухо, слама, глупак, който вече има най-малко две деца и млада дебела жена. Защото тукашните жени бързат да напълнеят, надпреварват се коя по-скоро да натрупа задник и бутове... Какво ли прави сега жената, над чиято кожа се издига омара от нежност? Щастлива ли е? И какво всъщност искаше да каже с онова докосване по ръката? Както плуваше, Юла повдигна ръка и погледна точката на осквернението. Една красива жена я беше погалила по ръката, което означава или проява на нечестивост, или призив за солидарност. Пред нея отвори ха вратата на едно волво и тя влезе при един мъж със значение – личеше си, че е такъв – и изчезна по пътя за Слънчев бряг, а над кожата ѝ винаги ще плува омара от нежност, но щастлива ли е тя?... Имаше ли го него, или го нямаше? Защото чу гласа му, той разговаряше с нея, като търсеше начини да бъде умен, но когато

изчезна към дъното, повече не се яви, и де да знаеш дали не става въпрос за някаква водна мистерия. Разбира се, че е така, откъде накъде ще се сблъска точно със съотечественик. И как ѝ олекна изведнъж, а? Езиковата бариера рухна, наговори се както трябва, с нюанси, до насита, По всяка вероятност психиката ѝ искаше да си почине, беше ѝ омръзнало вече да се разбира с неизказани докрай неща, Повечето от мъжете в живота ѝ идваха и си отиваха така, без да се разберат докрай, в някои случаи като животни, с малко думи, останалото го запълваше грубоватостта. Колко много грубост имаше в нейния живот, грубост, която произтича все от тия приятелства по пътища и морета. Нещо подобно я очаква и сега, в дългата напусната от децата къща, с два застелени дюшека и чаршафи, изпрани със силен, лошо миришещ сапун. Такава грубост тя едва ли ще може да понесе и както усеща, нещата ще се развият така, че ще предпочете да плати отмереното от таксиметъра време, дори с известен бакшиш...

Юла стъпи на пясъчното дъно и тръгна към брега. От тялото ѝ се стичаха капки, оттичаше се умората от пътуването, нещо в главата ѝ се опресни, пейзажът заблестя още по-силно пред очите ѝ. Свали шапката, тръсна коса и си каза, че само този миг и този поглед над заливчето изкупват всичко. Върху пясъка се очертаваха само нейните стъпки, боже мой, само нейните, а в това имаше толкоз много сладост и толкоз болка, дори жестокост, защото ненадейно съзря пъти си през една голяма пустиня, а която се чува само шепотът на таксиметъра. Всъщност останалото продължаваше да е ведро, тихо и красиво. Всичко. И изкачването по каменните стъпала, които се провират под яловия орех, и гущерчетата, които се шмугват под смокиновите сенки, и прегорелите бурени, характерни за този бездъждовен край по това време на годината. Вдигна крак и извади трънчето от петата си. Бабини зъби, така наричаха тук тези трънчета, така ѝ бяха казали, по-право, така ѝ каза преди три години Сашо. Май че преди четири, да бе, какво ли прави Сашо? Беше силен, открит и по нищо не личеше, че ще избяга като последен страхливец, никога не е предполагала, че ще му пише, а той ще мълчи. Сашо е единственият мерзавец, който не отговори на нито едно нейно писмо,

единственият, в когото се беше влюбила до върха на косата...

Сега отново може да се обърне назад и да хвърли поглед от височината към подковата на заливчето; то е рамкирано от пясъчната ивица, дърветата, скалите и завършва с два буруна. От левия бурун навътре към морето, над водата, се подават отделни камъни. Между тях се движи някакво живо същество, приличащо на тюлен, не, това не е тюлен, а оня, който разговаряше на полски език. Тя му махна, Щефан не отвърна, не я забелязваше, беше увлечен в гонитбата на рибата. Значи и той е реалност, не е видение, тя вижда маската му и шнорхела и си каза: къде другаде можеш да се запознаеш с мъж, който е гол и маскиран по този марсиански начин? Никъде освен тук, в страната на нагорещените тела...

Вратата на детската почивна станция беше отворена, тя прекоси предверието и влезе в спалното помещение. Стори ѝ се, че не може да види края му. Простираше се по дължината на трийсетина легла, шейсет в две редици. Странна ли да нарече тази гледка, чудесна ли? От шейсет легла само едното е застелено – бяло петънце сред сивотата на пружините. Нахалник! Наистина ли смята, че ще спят само на едно легло? Приблужи се, но той не я забеляза – спеше дълбоко, съблечен до кръста и нищо не се виждаше от него освен чудесно композираният му тъмен гръб, изваян както се полага, с всички необходими подробности – от овала на раменете до играта на прешлените, така добре загатнати под кожата. Запъти се към него. Искаше да го разтърси и да му покаже гнева си, но когато се приближи, тя видя умореното му спящо лице; тя видя не друго, а Одисей и си помисли, че всъщност този млад мъж се отличава от другите мъже по това, че се движи, че живее на колела и че сред този кошмарно забързан свят трябва да бъде и у дома при дебелията си жена, и в детския дом при децата си, а на всичко отгоре е принуден да се справя и с нахалната женска паплач, която идва отдалеч и иска заедно с морето да консумира тела. Ама не може вече, уморен е, трябва да спи, на навакса сили, защото трябва да става и отново да се залавя ту с жените, ту с жена си, ту да се отчита пред администрацията, която търси от него километри, пари. А тя седнала тук да му се

сърди, на този съвременен Одисей, разпънат между удоволствията и задълженията. Рамото му я привлече като магнит, тя знаеше, че върши нещо много шаблонно, извършвано от мнозина преди нея по същия шаблонен начин, но не можа да издържи, наведе се с шапка в ръка, мокра, по бански костюм, и целуна рамото му. Стреснат от хладния допир, Одисей се раздвижи и каза: Гладен съм, първо трябва ядем. Какво? запита тя. Знам едно ханче, където ще ни нахранят добре, отвърна той и се изправи. Всички мъже са гладни, каза тя.

Ами гладни сме, каза той, а вие не сте ли гладни. Не. Ами, човек прави, каквото прави трябва да яде. Колата и тя, дето е кола, не може да не яде и тя, докато не се нагълта с бензин, не върви. Къде да се облека? Там,

Когато седнаха в таксито, той изключи апарата, това изтри старата сума и го включи отново, все едно че тръгваха по нов курс. Тя видя това, но видя и пазача, който се прозя на една пейка., Прозя се и таксистът, точно при потеглянето. Апаратът зацъка отново. Пътуваха все край морето, край любими нейни места, дори позна една от дюните, зад нея се криеше във ветровити дни; вече не може да си спомни мъжа, но си спомня дюната и малката подробност, че той не обичаше да ляга върху хавлията, искал да чувства пясъка. Помнеше още чудовищно красивите пясъчни орхидеи от другата страна на дюната, те притежаваха и красота, и деликатен аромат, но растяха винаги по една, самотни, отдалечени помежду си. Тези орхидеи се срещаха рядко, но тук, зад тази дюна, където я водеше той (вече не може да си спомня кой), имаше няколко от тях, така нарече и брега – Брегът на орхидеите, а той го нарече Брегът, където Юла се сля с орхидеите. Чак пък орхидея! забеляза тогава тя. Не знам, рече той, не знам чий аромат е по-божествен – техният или твоят, да, той не беше простак и чудно защо не може да си спомни името му. Спомни си още как тя се раздражни и каза нещо лошо по адрес на мъжете, на всички мъже, където и да се намират те, а той се усмихна и отвърна, че няма защо да се люти, такова е времето сега, цената на мъжете се е покачила ненадейно, мъжете са непобедима всесилна империя, безсмислена е всякаква борба срещу тях, Дошло е

време мъжкият пол да мами и да бяга, защото светът се напълни с хубави жени и какво да се прави, всички трябва да бъдат опрашени. Тези думи я бяха стреснали, в тях имаше правдивост, те покриха нейните смътни мисли по същия въпрос, просто казаха нещата на глас: беше изтекло времето на романтичното женско коварство, започваше ерата на мъжкото коварство, девизът „шерше ла фам“ се беше обезсмислил и предстоеше да бъде заменен с нещо друго. Мъжете, които познаваше, взимаха и си отиваха, от това се оплакваха и колежките. Мъжът се докопва по-трудно до колите и хубавите предмети, за него те са по-важни, а жените, макар и необходими, населяват гъсто местата, където са автомобилите и предметите – остава само да протегне ръка и да ги употреби...

Познаваше ханчето, беше влизала и друг път тук. Шофьорът на таксито се нахрани добре, но и тя закуси нелошо, после купиха от близката лавка няколко консерви, кашкавал и бутилки, направиха алъшвериш навсякъде и се върнаха в таксито. Той плащаше, без да се замисли, тук не можеш да му кажеш гък, а жените го гледаха с възхищение. Така и не изрази протест за това, че беше постелено само едно от леглата. Чаршафите не ухаеха, а миришеха на долнокачествен сапун за пране, тази миризма съпровождаше леглата на всички къщи по крайбрежието, хазяите все още не бяха дорасли и до тази подробност, все още не знаеха, че чаршафите трябва да благоухаят. Ръцете му се оказаха здрави, ръце на професионален шофьор, а след туй се увери, че изобщо има работа с професионалист. Сега ще поспим, рече той, един час сън и ще почнем след това. Събуди се след два часа и всичко се разви спокойно, просто да заплачеш от яд, че един Одисей действува като по часовник в една толкоз деликатна територия като леглото, и то къде, в присъствието на шейсет детски легла. По едно време, когато от своя страна реши да му даде урок, Юла също се отдалечи, зарея се в мислите си и чу звънките звънчета на своето детство, долови любимите си пионерски песни, хорчето пееше за бъдещия живот на родината, за бъдещето на тия, които пееха,.. Така се любеха тук мъжете, в края на лятото, ускорено, наситени от бройки, при това, изпълнени със самочувствие

и обладани от маниакалното увлечение да смачкат фасона на партньорките си, да ги подчинят, догодина да бъдат потърсени отново. Освен прастарите икономически закони туризмът си създаваше и свои, вътрешни закони, които имаха пак нещо общо с търсенето и предлагането.

Малко преди полунощ той се облече и каза, че трябва да замина. Юла очакваше това. В просъница тя кимна и прошепна, че разбира всичко. В просъница тя поклати глава и заяви, че му вярва, за това де, че ще се върне, защото знаеше, че не губи нищо – имаше подслон, един от шкафовете беше натъпкано продукти, а въвн беше раят, съставен от заливче, смокинови дървета и пясъчна подкова. Имаше си и пазач, на него сигурно му беше наредено да я пази и да се прави, че не я забелязва. Преди да излезе той не я целуна, както биха сторили много мъже, не ѝ подари целувката на отегчението. Колкото се отнася до нея, тя искаше да го целуне както се полага, по женски, с мекота и преданост. Да, помисли си Юла, тази е една от големите ни грешки на нас, жените, размекваме се и потъваме навсякъде, готови сме да се влюбим дори в един като този, който не може да каже една сваятна дума, но ето че неговият номер мина, той знае силата си, даде ѝ тялото си на части и постепенно на бърза ръка я покори, направи я робиня. И после как няма да са силни именно те? Как няма да са империя? Чу шума на мотора – колата напусна почивната станция. Юла допусна, че може да почувства нещо като страх, стана и заключи вратата. Погледна часовника – десет минути след полунощ. Отвори шкафа, изяде парче сирене – здрав млад организъм, след тричасово любене заслужава поне бучка сирене. Юла, рече внезапно тя, ти си проститутка. Усмихна се, мушна се в чаршафите и изведнъж си помисли колко чужд ѝ е той и колко много по-чужда му беше тя по време на сеанса и как негласно ѝ повтаряше една своя реч: ще ти дам да се разбереш, полска флърцо, какво се казва мъж от квартал Пясъците на град Бургас, омръзнахте ми, но какво да ви правя, като идвате от майната си и трябва да ви оправям, и хич не ви се вижда края, да ви кажа, а това е организъм и той си иска почивката, а в къщи ме очаква и съпруга, вашта майка западноевропейска!

Стана и излезе навън. Влезе в топлата септемврийска нощ, пъкна се в общността на звездите, на водата и рибите, на пясъците и дърветата на смокините и гроздето, на бостаните и градините, на градчетата и къмпингите. Долазили отдалеч, хората се бяха добрали до морето, бяха спрели автомобилите си до пясъка, бяха опънали шатрите си като керванджии, дошли до оазиса, готови да го излочат, макар и да знаят, че морето никога не може да го изпие, че по-скоро то ще изпие всички и всичко, но сега е добре така, край него – един до друг. Само тя, единствена тя е самичка в едно заливче и всичко го спечели с тялото си – цял един рай срещу една нощ, дори не и нощ, само три часа любов. Мръсно копеле, стана и отиде при жена си, нанесе ѝ жестока обида, почувства тялото си омекнало и се пръждоса. В ушите ѝ бръмчеше звънката пионерска песничка, разказваше ѝ за бъдещето, за мечтите ѝ. Мръсен гаден тип! Шофьор не само по професия, но и по манталитет, презрян ориенталец, който мисли, че като остави нещо за ядене, може да се измъкне при децата си. На триста метра от нея по шосето профучаваха коли, прибираха се от заведененията, в колите се кискаха хора, пееха пияни глави. Малко храна и това малко заливче, мислеше си тя. Срещу всичко, което взе. Какво сега, вместо да си бъде там, при моя, в градчето, където си ходя всяка година, аз съм тук, съвсем сама, в абсолютна самота... Ах, как гальовна е нощта. Боже мой, колко безчувствена е природата. Гласчетата на нейните другарчета звънтяха, жената, чиято кожа плуваше в омара от нежност, се приближаваше, вървеше по пясъка, а децата продължаваха да пеят. Тяхната песничка сякаш я подплаши, непознатата от самолета поклати глава и се върна, стопи се а мрака, но какво ли искаше да ѝ каже? Като дявол от тамян побягна тя от детската песничка, морето спеше неподвижно в краката ѝ, но някъде се раждаше нещо като плясък, къде се раждаше той, откъде се взима, щом морето спи тъй кротко? Човек би трябвало да помисли, че този плясък се ражда в Сингапур, а резонира чак тук. Планктонът спи и блести, това е друга тайна, откъде се взима блясъкът му и как тези малки организми оплождат тъмното пространство със светлина, и как ѝ се спи, ах колко много...

Сутринта морето беше все тъй тихо, заливът кротуваше в безмълвието си, струваше ѝ се, че е рано, а то вече девет, беше изтървала най-хубавите мигове на утрото, но и сега всичко плаваше в мекота, а слънчевата светлина проникваше като през тензух. Нагази във водата, заплува, започваше вторият ѝ ден на море и за втори път почувствува тъга, че точно след двайсет дни трябва да напусне рая и да се върне в дъждовното всекидневие. Заплува към буруна, излезе там, дланите ѝ легнаха върху затоплящ се мокет от морски мъх, отпускна крака и усети дъното с ходилата си. Полута се ляво и дясно, търсеше място за излизане – заоблената скала ѝ предлагаше удобно леговище, можеше да се изпъне на нея и да се напече по известния си изпитан начин, безкрайно и без страх от изгаряне. Най-последно, преди да се откаже и върне обратно, тя намери проход и се изкатери. Облизвана от вълните и тъпкана от хиляди човешки крака, скалата бе станала гладка и, кой знае защо, черна. По-нататък скалният масив се разкъсваше, тук там зееха хралупи, а една от дупките приличаше на вана. В тази вана имаше морска вода, по всяка вероятност останала от последното вълнение. Скалата и останалите подробности от нея ѝ напомниха други подобни скали по брега, където е била други години, ала никога сама, никога тъй плътно притисната от тишината. И знаеше за какво ще мисли след малко, тя неизбежно ще си зададе въпросите кое е по-добре – да живее съвсем самичка, откъсната от света, или да се отдели на такова място с любим силен мъж, или пък да остане сред шума на хората. Особено обичаше да разисква втория вариант – с един-единствен мъж до себе си. Беше ли възможно? Цял живот само един? При тази мисъл тя се усмихваше и тихичко си прошепваше, че е мръсница и ще си остане за цял живот мръсница. Огледа се, наоколо нямаше никой, но не посмя да съблече банския. Отпусна се под топлината и вече се докосна до другото важно усещане, че няма нищо по-хубаво от септемврийското слънце, че няма по-хубави дни от септемврийските дни на море, че някога е била глупачка, щом е идвала през юли. Къде ли е сега таксистът? Набира ли сили в здраво мъжко спане? Ще дойде ли? Никога, разбира се. Сексуалните консуматори бягат от усложнения, те са опустошени и голямото мото на

живота им сигурно гласи: всеки ден ново приключение, а с това стават от смешни по-смешни, защото вече и непросветените знаят, че туй е признак на мъжка непълноценност. Опъна се, протегна ръце и ги подгъна под главата си. Чудесен беше, каквото и да си разправя, чудесен беше този глупак и един господ знае как природата може да си позволи подобни несъразмерности, да създаде организъм с хармонична външна красота – черупка на посредственост и празнота. Умирам да го видя отново, но той няма да се върне, такъв е кодексът на тукашните мъже, а аз умирам да целуна отново рамото му. Ако е въпрос да се разсъждава, нека се запита би ли живяла цял живот с него? Не, Исусе, не, какво ще го правя, това е само бронзова отливка, която не може да даде сокове на каквото и да е чувство. Все пак добре е, ако се върне, но няма да се върне, тези мръсници консумират и офейкват. В замяна ѝ остави този рай. Тя трябва да отиде при пазача, ще го пита колко може да остане, но туй ще бъде утре, до утре пълна почивка и абсолютен кеф. При такова слънце се изгаря трудно, лъчите му просто докосват, гаят, топлят, те не горят, не поразяват. Те приличат на онази чудесна спътничка, която на пет хиляди метра височина я погали по ръката, да, слушай, мойто момиче, на теб там още ти пари приятно и би предпочела повече от всичко на тази скала да лежи не друг, а тя, погълнатата от волвото, заедно с нейната нежна омара, издигаща се над кожата. Нека лежи тук, да си говорим, да си кажем всичко за мъжете, да обсъдим заслужават ли презрението ни, да не би пък случайно ние да сме виновните, защото, Юла, както и да погледнем, вече си момиче на много преживявания – на двайсет и шест години си, а имаш сума ти бройки, може би не си нищо повече от една курва и само дигаш пара; мъжете знаят при кого да останат и от кого да бягат; какво ще кажеш? Да, но познавам подобни жени, които също се изпожениха. Е, да. Все пак искам жената с нежната омара да лежи тук и да си говорим; все има какво да си кажем, с нея може би ще си кажем повече, отколкото...

– Слушайте – той изтърси рибите на скалата и се изхвърли от водата след тях, – вие няма ли да се махнете от залива ми?
– Седна с гръб към нея и се зае с изхлузването на плавниците. –

Какво търсите тук? – Съмкна маската от косата си, постави я до плавниците и се изсекна, тъй като тези неща са простени на подводните ловци. – Нали ви изгоних? Казах ви, че ще ви пробода... Или не ви казах? Мисля, че ви казах, че ако не напуснете залива ми, ще ви харпунирам.

– Кожата ви е побеляла от студ – рече тя.

– От ярост – рече той. – Това, което го виждате, всичко туй, дете лежи напред и насам, е мое. – Всичко туй, дете ви харесва, е само мое, аз съм господарят му и ви моля да напуснете пределите на имението ми, защото не отговарям за последиците.

– Но туй, дете се изсекнахте пред дама, няма да ви го простя – каза тя.

– Дама! – Той плю и по навик прокара ръка през брадата си. – Не сте дама, а нарушител, давам ви срок от десет минути да напуснете залива ми!

– Все пак, цели десет минути... – Тя лежеше по гръб и гледаше небето.

– Какво... през тези десет минути? – поиска да знае той.

– Нищо.

– Не, вие искахте да кажете нещо.

Родният език ѝ звучеше странно в този декор, но все пак беше реалност, присъстваше.

– Слушам тишината – каза ти.

– Не, аз бих ви набил веднага, но ръцете ми са мокри. – Той подреди рибите си. – А вие сте нажежена. – Бяха три на брой, едната доста голяма, може би два килограма. – Ако ви докосна, ще изцвърчите. – Чак сега се наведе от скалата, на която бе седнал, и в ръката му се появи харпунът. – И ще ме намразите, – Постави го до рибите, след това вдигна само най-голямата и се опита да усети тежестта ѝ. Кожата му потрепваше, брадата му също. Кой знае колко часове беше киснал във водата, – Една голяма и две по-малки!.. Всеки ден по три, нямам основание да се оплаквам, но вече сме двама и ще ни трябват повече парчета, досега бях сам, стигаха ми, но от днес не съм сам и няма да ми стигат, вие ще изядете голямата и малката и на мен ще ми оставите средната, а аз друг път изяждах всичките три риби. В замяна

на туй ще ги печете вие. Печени ли ги искате? Аз ги ям печени, вие също ги ядете печени, нямам олио, пък ми липсва и тиган, а печените риби се приготвят лесно – завиваш ги в хартия, поставяш ги на жарта и чакаш. Не дълго, но досега времето минаваше скучно, а сега, докато чакам, ще се целуваме. Обичате ли да се целувате? Хайде да не се целуваме и изобщо да си вървя. Но помнете – хващам ви втори път в имението си, ако ви спипам трети път, ще стрелям. Ще ви пробода през гръдния кош, ще изтръгна сърцето ви и ще го поставя в спирт при другите дванадесет. Сърцата стават малки, особено след стотната година те се свиват и се превръщат в бисери. Разберете – извика ядосано той, – сърцата на жените са бисери!

– Всички ли?

– До едно. Няма лоши женски сърца, защото светът се заражда в доброта. Във вашите сърца пада семето на любовта, но дори да не е на любовта, дори случайната семка...

– Тук не ви разбрах.

– Бебчетата не лежат в утробите ви.

– Така ли?

– А а сърцата ви. Там се създават те, а не където мислите вие.

– Кои ние?

– Хората.

Той нареди рибите върху скалата по големина, а после – една зад друга, в една линия, и започна да се любовува на дългата черта, измери я с педи.

– Точно метър и петдесет.

– Най-много осемдесет сантиметра – каза тя.

– Добре, ще ми стигне, досега съм убил към три километра риба.

– И цялата сам?

– Винаги сам. Вие хората не заслужавате компанията ми и не ме интересувате. Вие ми служите само, за да ми произвеждате харпуните.

– А водката?

– И водката.

- Значи не можете без нас.
- Един харпун и една бутилка, друго не ми трябва.
- И без жени?
- Пфу!

Тя се обърна по гръб и притвори очи. Кожата ѝ вече съхнаше, стопляше се, настъпваха познатите минути на удовлетворение, когато тялото усеща силата си, а съзнанието благодари на тялото. Беше потънала в онези мигове, заради които бе пестила злоти през зимата: малко преди да долетят нежните скални мушици. Нежните скални мушици долитаха винаги и я безпокояха приятно. Те бяха създадени от сухата морска трева и от пяната, а може би от планктона, от въздуха, от допира на морето до сушата. Колко ли живеят? Сигурно по един ден. И защо живеят, какво е значението им, какво оставят след себе си? Сигурно оставят нещо, но какао – тя не знае, би трябвало да попита някой професор. Исусе, колко малко неща знае тя. Освен материята, която ѝ беше осигурила дипломата. Нищичко не знае, интересува се само от дискотеки и кремове за лице. Защото усещам тялото си, помисли си веднага Юла, усещам го всеки миг, то присъствава и пàри, чака да го позоват. Проститутка си, Юла, какво да те правя, като си само една нищо и никаква проститутка, която не може да се сдържа. Ето и сега, знаеш си, че до полунощ, а сигурно и много по-рано от полунощ този самотник с харпуна ще бъде твой трофей.

– Голямата риба ще изям аз – каза тя, без да отваря очи, – Никой да не пипа голямата риба. Ще ми я изпечете внимателно, нито много, нито слабо. Ще си я развия самичка, ще хвърля хартията, ще я изям както си е задушена, без лимон, без сол и без вино... Така искам, такава е волята ми. – Господарят на залива не каза нищо и тя продължи. – Ще махна само кожата и ще изям бялото месо, а на вас ще дам цялата кост, да видя ще съумеете ли да си направите нещо от нея. Как мислите, ще съумеете ли?

Усети мушиците, те се завъртяха около носа ѝ, но после се спуснаха към бедрата ѝ, там имаше много мъх, чудесен момински мъх, идеално пасбище за скалните мушици. Никой не отвърна на въпроса ѝ, много просто, той си беше отишъл заедно

с трите кефала – два по-малки и един огромен, нарочен за нейна вечеря, същият, който ще изяде и чиято кост ще му подари, да си приготви от нея гребен, един символичен гребен, за спомен от реалния рай. Може би не е чудак, може би е само маниак, но все пак е пропит от лунна светлина, помисли си тя, а може би е наистина чудак, защото само един чудак може да избяга и да я остави просната на скалата. Дявол да го вземе, все още има оригинални мъже. И то, колкото и да е невероятно, поляци. Чудак, пропит от лунна светлина. Мушиците гъделичкат приятно кожата, слънцето притискаше клепачите – вътре в очите, дълбоко до ретината и останалите сокове, забъркани в този чудесен очен коктейл – вече бръмчеше унасящото мърморене на съня.

Унасяше се и усещаше, че е заобиколена от сладката умо-ра на природата от края на лятото; морето, небето и сушата бяха отпуснати, готови да се предадат на когото и да е, и на каквато и да е цена. Някъде в просъница ѝ се мярна оня, истинският, за когото беше дошла, този, който я чака и сигурно се чуди защо я няма още, кому е писала, че пристига тогава и тогава. Е, той няма да пририта от болка, но все пак трябва да се съобразява с програмата му, шест или седем дни са определени за нея, така е добре, да се радва и на туй, толкоз може да открадне човекът от семейството си и от задълженията си към небето.

Поспа си и се събуди точно както трябваше – отпочинала след уморителната нощ. Кожата ѝ пареше, слънцето висеше горе и палеше, наоколо върлуваше горещина. Тя се плъзна от скалата като змия, кожата ѝ изсъска от допира с водата. Заплува към смокиновите дървета, към дългата къща с шейсетте легла, която ѝ напомня детството. Плуваше лениво, сега имаше нужда от хлад и приемаше прохладата на водата като благодат, освен туй усещаше глад, но знаеше, че след малко ще се нахрани прилично, ще поспи в леглото и ще се къпе отново. Докато плуваше към брега, тя си спомни за Недко и Ники, за жената, над чиято кожа се издига омара от нежност, отново видя как вратата на автомобила се отвори и как тя влезе вътре, сякаш без особено желание, сякаш искаше да остане с нея, а не с него, Може би техните пътища никога повече няма да се кръстосат, Юла няма никога да кориги-

ра държанието си, защото оня допир не заслужаваше чак такава рязка реакция, такъв жесток отказ – колкото повече време минава от фаталния миг, толкова повече съжеляваше за жеста си. Допир на жена до жена – има ли по-красива и човешка солидарност от тази? Чудак, пропит от лунна светлина! Значи имало още такива мъже, романтиката още не е мъртва, съществуват ловци на бисери, които скитат в слънчеви морета и измъкват от дъното слънчеви мисли. Изглежда, че няма да мина без него, помиели си Юла и се усмихна, това е невъзможно, ще бъде неправдоподобно и ще изневери дори на библейската правда. Както и да разсъждавам, не мога да измисля друго решение, освен туй, че до падането на нощта, ще се целуваме. Освен ако той не е другото яче, на какъвто ми изглежда, щом твърди, че не признава жените. Библейската правда трябва да се уважи – има рай, има Адам, трябва да има и Ева, която иска да изяде една риба...

Стъпи на дъното, бюстът и се показва над водата, изцеди капките от лицето си и щом погледна към смокините, стори и се, че таксито се спуща към пионерската почивна станция, Беше особен, не я остави дори да изсъхне, огромните му ръце искаха да разкъсат банския костюм, нямаше и помен от снощния професионалист, пред нея се въргаляше хленчецо същество, което бе ликвидирано за половин час и което бе успяло да каже, че с него всичко е свършено, че ще напусне жена си, децата си, ще зареже всичко и ще се ожени за нея. Този човек беше силно красив, остана си такъв дори когато ѝ каза всички тези неща, природата го бе надарила с божествена външност, той ѝ остави още храна, дори банкноти, каза, че ще ѝ донесе още, всичко ще струпа в краката ѝ, попита я къде иска да живеят – в Полша или в България, – повтори ѝ няколко пъти, че за първи път му се случва да се слее изцяло с жена, а после я осведоми, че трябва да бърза, чакат го клиенти, че ще им трябва много пари, че той за първи път хлътва така, не знае как е станало, просто не може повече без тялото ѝ, помоли я да му бъде вярна и да го чака, довечера ще дойде и ще я люби отново и ще остане до сутринта и ще напусне семейството си, но тя трябва да му бъде вярна много, той много моли за това, в противен случай ще я убие и ще се убие. Боже, какъв красавец беше

този човек, никога не е виждала и едва ли би срещнала по-красив самец от него и си е така наистина – всички холивудски уестърн-мени не можеха да се сравнят с него.

Таванът на сградата беше бял, наоколо бяха скупчени петдесет и девет празни легла с голи пружини. Запотена от любовта, гола, тя продължаваше да лежи върху съдвкания чаршаф. Беше станало още по-хубаво. Изпъна се и се усмихна сред мекия хлад на празното помещение, така както се усмихва победител след боя, в центъра на поле-сражението. Детският хор дълго се мъчеше да пропее, а тя успешно го прогонваше и го караше да млъкне, но най-сетне си каза: че защо пък не, щом искате, пейте. В края на краищата всички сме били деца. И Мусолини е бил дете... Това пък как го измисли? Чудесно нещо е самочувствието! Няма нищо по-хубаво от едно чудесно самочувствие!

Стана, намери банския, беше мокър, трябваше да го изнесе вън. Облече рокличката си и го простря на смокинов клон. Преди да снесе ръце от клона, тя се усмихна повторно: цялата процедура се беше развила за по-малко от половин час, което означава, че фасонът на гладиатора вече е смачкан. Нищо не мразя повече от мъжете, помисли си тя, изобщо мъжете и жените се мразят страшно, но женската омраза е по-голяма, защото сега е Времето на мъжете. Наряза няколко домата, отвори консерва свинско, сварено в собствено сос и се наобядва под чардака с надвисналите гроздове. Зърната на гроздето бяха кисели, опита ги два пъти и направи гримаси, които я накараха да си помисли, че сто такива действие са достатъчни да състарят лицето и. Докато обядваше, тя наблюдаваше пазача, от беседката можеше да се види как седи на пейката и също обядва – старателно реже нещо с ножчето, по всяка вероятност сирене. Тя се вгледа внимателно и разбра, че старецът режеше не само сиренето, режеше и хляба си, парченце по парченце, режеше ги на кубчета и се хранеше без апетит, сигурно му бе дотегнала сухата еднообразна храна, Юла взе една сафридова консерва и се отправи към него. Той я погледна с благодарност, а тя се изненада, че не е толкова стар, напротив, нямаше повече от шейсет, беше с опънаха обгоряла кожа на лицето, само че плешив. Той благодари за консервата и

я постави до себе си, после каза нещо, по всяка вероятност я осведоми, че консервата ще бъде изядена допълнително, за вечеря. Докато се прибираще при своя обед в беседката, Юла изведнъж си помисли, че това не е какъв да е стар човек, а човек, който пестити, неприятен тип от неприятната категория хора, за които винаги е имала насъбрано презрение. Той пазеше тази лятна крепост на детството и я отстъпваше на шофьора срещу възнаграждение. Шейсет легла за нищожна сумичка. Красавецът лъв отиваше по водопоите, отмъкваше газели и ги изяждаше тук. Но как го накарах да ми захленчи, а? Зарязва и дом, и деца, и тръгва след мен, където кажа аз...

Поспа още един час, излезе и отново заплува. И този път се изкачи по гладката черна скала, която се подаваше от морето, но не се изтегна върху нея, а тръгна да върви, да проучи и тази част на залива, скрита от най-гъстата завеса на листата. Зад тази завеса лежах две пършиви, обрани вече лозя, един грамаден орех и няколко платана. Предположенията ѝ се оправдаха, след внимателно взиране откри палатката, сбутана между храсти и млади смокинови дръвчета. Трудно можеше да бъде открита от милицията или от другите административни органи, бдящи за това – нито една палатка извън къмпингите. Чудакът, пропит от лунна светлина, се бе нагъзил и духаше право в кладичката, там след малко би трябвало да лумне пламъчето, от което да се разгори огънят и да се образува жаравата.

– Че ще се появите, го пише още в библията. – Той се извърна и седна. – Ето, там съм поставил столче и чашка за вас. Само че този огън днес не иска да пламне и всичко поради туй, че ме домързя да набера съчки.

– Може би в мотора ви има бензин.

– Има, разбира се.

– Тогава какво чакате?

– На огън, подпален с бензин, не поставям рибите си и трябва да го знаете още сега, ако искате да останете повече години с мен. Разбрах те ли?

– Разбрах.

– Налейте и на мен.

Той се наведе отново, а тя отвори бутилката и като погледна в чашката си, оказа се, че е наистина пълна, оставаше да налее само в неговата.

– Много ли ме чакахте?

– Колкото трябваше.

Пламъчето лумна.

– Догоре ли?

– Догоре.

Той се обърна сега изцяло към нея, дори се премести към бутилката, но не направи ни най-малък опит да замаскира безредието наоколо. Абсолютно безредието, всичко бе обърнато с главата надолу, само трофеите бяха подредени, седем или осем шипа от морски котки, навързани върху палатката.

– Наздраве!

– Наздраве!... Забравих да питам, обичате ли водка?

– Друго нямате, нали?

– Не.

– Много позирате... Цял живот ли позирате?

– Може би не – отвърна остроумно той. – Не съм се замислял по туй.

– Замислете се,

– А какво, не ме ли харесавате?

– Да ви кажа правата, нямам нужда от мъж.

– Бог да ви поживи – отдъхна си той. – Така се бях изплашил, че ще ми искате да ви услужвам, пък, както виждате, силите ми трябват да убивам. От сутрин до вечер убивам. Кефали, котки – всичко убивам. – Той стана, надвеси се над главата ѝ, целуна я силно по устата и се върна на мястото си. – Поне да имаше кой да чисти рибата, а то, всичко сам, не мога да смогна. През лятото как да е, но какво ще правя, като паднат снеговете? Тогава да зъзна ли по-напред, иди да чистя риба... Мислите ли, че през зимата има кефали?

– Сигурно.

– Иначе съм загубен, ще умра от глад.

– Защо? Изравяте корени.

– Добре, ще изравям... Сипете ми... На вас?

– Не съм я изпила.
– Изпийте я.
– Много бързате.
– Така ли?
– По-спокойно. Постепенно,
– Видяхте ли? А аз, глупакът, нямам стил, бързам, сякаш
ще умирам. Викате бавничко, а?

– Разбира се, хитрите хора не бързат,
– Е, умирам да стана хитър.
– Не мога да кажа.
– Какво.
– Че не сте.
– Хитър?
– Да.

– Това е вярно, знаете ли? Познавате мъжете. Гордея се с вас. – Той стана, хвана главата ѝ, нанесе още една силна целувка върху устните ѝ, след което се върна при огъня и го разбута. – Аз съм единственият хитър чудак, пропит от лунна светлина. Ето, не плащам за къмпинг, ловя си рибата, ям си я, събирам дърва от плажовете, а ако намеря откъде да доя и водката – край!,,.

Според Юла това бе мъжът на живота ѝ. От това повече – здраве. Ето го пред нея, жив, жизнен и цялостен, мъжествен и умен, бодър и преливащ от хумор, мъж-мечта за всяка жена, от него не можеш да чакаш изненади, освен приятни, разбира се, нито помен от скука. Но как да се хване такъв? Сигурно има начин, но кой е той? Какъв е пътят към същността му? Всеки мъж е потенциален кандидат за женитба и може веднага да бъде докаран на кладата, но как да се подходи към това, как да се потърсят подстъпите към него?

– Вие сте журналистка, нали?
– Не.
– Защото всички полячки тук са журналистки.
– Работа в изчислителен център.
– Тогава ще ми трябват.
– Мислите ли?
– А, на мен са ми нужни изчисления. Не мога да изчисля-

вам доходите си. Можете ли да карате мотор?

– Не.

– Все пак, ВИЕ ще отидете за нова бутилка.

– Но аз не мога и ви го казах.

– Ще отидете. По-добре вие, отколкото аз, понеже съм пиян и катовците ще ме хванат.

– Добре, ще отида.

Щефан бръкна в палатката и донесе пари. Тя ги взе.

– Ще се науча.

– Имате ли книжка?

– Не.

– Поне да имахте книжка!...

Мотоциклетът се понесе по пътеката към шосето. Юла подуха в огъня и като разбра, че се е запалил, тръгна към леговището си. Наистина, какво може да облече, нещо, с което да е хем красива, хем ежедневна, но по никакъв начин да не се разбере, че е положила грижи. Труден въпрос, изобщо няма по-комплицирана материя от материята мъже. А те пък, наивните, мислят, че няма по-трудна материя от материята жени. Панталон, разбира се. Щефан е от тия мъже, при които най-добре се отива с груб панталон и блузка, докато при другия, таксистът, по-добре минава тънка женствена рокличка, зад която формите правят магиите и заклинанията си. Труден е континентът на мъжете и става все по-труден. Юла се е заклевала няколко пъти да няма деца; само като си представи, че може да роди дъщеря настръхва и отново се заклева да няма деца, за нищо на света.

Чувството, че не е сама в залата с шейсетте легла, не се оказа вярно, тя си беше сама и това, че лицето на пазача надничаше през един от прозорците нямаше особено значение – вътре беше сумрачно и той напразно се взираше да зърне нещо повече от една фигура, която се преоблича. Не, лицето не влизаше в сметката, и все пак имаше друг, който не беше вън, а вътре. Юла прилепи панталона до тялото си и се озърна. Една птичка. Тя отиде и отвори вратата, но птичката не разбра, че ѝ отварят, а се заблъска в прозорците. Нямаше време да се разправя с нея, остави я да върши каквото си ще, в края на краищата довечера

ще си правят компания, ще поделят самотата си, ако, разбира се, изобщо спи тук, а не в палатката. Имаше ли такава вероятност? Защо пък не? Вече почва по-голяма игра; в нея – направо, с всички козове; такъв е законът.

Единственото предварително и внимателно организирано нещо при Шефан беше хартията, имаше много хартия, в която увиваше рибите, преди да ги покрие с пепел и въглини, докато го наблюдаваше как работи, тя си припомни оня, който късаше ластички, Ники, красавицата, която изчезна във волвото, таксиста... Всички бяха различни, но този тук се различаваше от целия свят.

– Казах ли ви, че съм чудак?

– Да.

– Пропит от лунна светлина?

– И това ми казахте.

– Тогава нямам какво да кажа повече. Това е единственото ми качество, Така покрити, рибите се изпичат, задушават и запарват. Някои поставят черен пипер и други боклуци, но аз не, искам рибата да си е риба. Като я разчупиш, да ухае на кефал, а не на кухня, дявол да го вземе, откъде се взехте вие? Досега изяхдах по три риби, а тази вечер де трябва да се задоволя с две и половина.

– Голямата риба ще изям аз?

– Защо?

– Така искам!

– Знаех си аз, че над залива ми висне опасност. Но трябваше да ви привлека... за да ви унищожа.

– Чашата ми е празна.

– Много пиете.

– Само така мога да ви понеса.

– Никой не може да ме понеса. Аз съм изхвърлен от глутницата, вия сам срещу луната. Не сте ли малко висока за мен?

– Малко нещо да.

– Туй трябва да се изправи. Трябва да вземем мерки. Елате. – Застанаха един до друг. Тя почувствува мъжката му пот, той беше все още по бански гащета; слаб, почти кльошав, изпечен. – Цял сантиметър над мен! Как ще ме понесате?

– Но вие не сте нисък – рече тя. – Само аз съм висока,
– Напоследък жените стават все по-високи. Ами вие вече
ра бяхте по-ниска.

– Какво да правя!....

– На туй трябва да се сложи край, трябва да престанете,
ще измисля начин.

– Например?

– Мъртвите не растат.

– Много ли ви тревожи този факт?

– Слезте от обувката.

– Вижте, сега сме еднакви.

– Вие и без това ще ходите боса до мен.

Искаше да го сграби и нацелува, искаше да го помилва, да
се притисне към него, да го задържи с ръцете си, да не го пуска
накъде и да ходи цял живот боса до него.

– Ти си наистина пропит от лунна светлина.

– Никога с обувка, разбрахте ли? И тези гащи! Защо нахлу-
зихте този панталон, какво искате?

– Разберете – кресна изведнъж тя, – не мога да се съблека
още от първия ден!

– Не знам – рече укротено той, – все пак ние сме първите
Адам и Ева облечени в Рая... Щастлива ли сте?

– Да.

– Боже, колко проблеми ни чакат! Трябва да те взема на
ръце и да те понеса срещу цялото човечество. Вижте ни, ще кажа,
ние сме, идваме и искаме да ни сторите път! А човечеството ще
се усмихне и ще каже, какво си мислите, вие не сте нищо повече
освен едно сляпо продължение на рода, две точки, едната с кам-
шиче, които се стремят една към друга. Така че не мислете кой
знае какво, никого няма да смаем, дори няма да ни повярват, че
се обичаме. Я да видя!... да, равни сме, но ако не носим обувка.

Тялото ѝ не можа да отдели много радост и нежност за
него, тя искаше да го направи много щастлив и да го почувства
като най-необходимото нещо, ала след таксиста, туй ѝ се струва-
ше поне засега невъзможно.

– Да ти кажа правата, това ми липсваше досега в моя рай.

Тук си имам всичко: небе, море и риба. липсваше ми допир до някого. Вече имам и него. Но сега какво да те правя, вече си ми излишна. Ето, ще трябва да мисля и за твоята прехрана, изяде ми едната риба. Всеки ден по една риба, а ще ми трябваш седмично само веднъж за допир. Нямам сметка, така няма да стигна до никъде, ще фалирам...

Юла се смееше и галеше с нос рамото му. През отвора на палатката се виждаше част от полунощното звездно небе.

– Да не говорим за туй, колко хубаво си бях сам в палатката, а при това положение липсват и завивки. Имаш си там някъде цяло легло на разположение, но не си отиваш, защото жените сте такива. Знаеш че няма да спя нито аз, нито ти, но продължаваш да ми киснеш в палатката. Нищо, кисни си тук, досаждай ми, това няма да ти се удаде повече от утре следобед. Ще дойде Ядвига и ще те прогони.

– Ядвига?

– Ами да.

– Ще пристигне, така ли?

– Ядвига пристига винаги. Нито веднъж не е пропуснала да пристигне,

Юла можеше да му зададе още няколко въпроса, дори да му поиска сметка, можеше и да го обиди, например като нищо можеше да му каже, че е подлец, който спекулира с чувството си за хумор, но знаеше, че ще бъде без полза – играта е жестока, понякога някои си служат и с подобни средства. А колко много и само допреди една минута той наистина приличаше на чудак, пропит от лунна светлина. Ето, такъв чешит тя не бе срещала е живота си, и такава нещо среща, какво ли няма по света. Знаеше точно местата на дрехите си, напипа ги сравнително лесно в тъмнината и излезе от палатката. И това не беше преживяла, и това преживя – да напуца гола покоите на мъж. Вървеше по пътеката, носеше дрехите си през рамо и се питаше дали пък не е нещо друго, дали пък светът си е наред и не е тъй жесток, а само тя е глупава, защото вижте: върви гола, изпъдена, като последна блудница, по пътеката на един рай, който тя съумя на бърза ръка да превърне в ад. Вървеше между платаните, вече стъпяше по

пясък и кой знае защо – боже, колко глупава жена беше тази Юла – усещаше величието на природата, свежестта на нощта. Възприемаше всичко с голотата си и с остриите чувствителни зърна на гърдите си, гордо вирнати напред, готови да порят въздуха пред нея. Страшно ми е леко, дявол го вземе, и ми е радостно, че ме изгониха, иначе нямаше да разбере, че съм толкоз необходима на природата около мен, че съм едно твърдо и нежно допълнение към нея, защото съм красива и здрава, а той беше не с един, а точно с четири сантиметра по-нисък от мене. Нисък, изпълнен с низост човек, който борави с думите и прави някои неща, присъщи за симпатични хора. Ами че този човек, може да бъде искрен, когато си ще и колкото си ще. Този човек е болен, ненормален, той трябва да бъде отведен в клиника, подобна подлост би трябвало да бъде поставена в епруветка и да бъде показвана където трябва...

Ами сега? От туй по-зле – здраве. Най-напред видя колата, а това означаваше, че и той е близо. Беше го забравила, съвсем. Трябваше да се облече незабавно... Хайде, Юла, облечи се и изсърбай, каквото си надробила, щом си такова изчадие и носиш ада със себе си дори когато попаднеш в рая... И непрекъснато мислиш, че следваш естественото развитие на нещата. Кое е блузата и кое панталонът? Нещо падна, падна панталонът. В същото време таксиметровият апарат цъка, работи, отчита. Вдигни де, вдигни панталона, какво зяпаш, къде зяпаш?...

Зяпаше в него. Дори в тъмното си личеше пластичната му походка на герой от уестърните, а знае се, че героите изработват своите походки, а той беше роден с нея и с красотата си – богу хвърлен в такси да вади прехраната си.

Левият му крак настъпи панталона, тя се помъчи да го издърпа, панталонът и трябваше много, и то не за друго, а да го обуе, но кракът го натискаше към пътеката и тя се чудеше какво ли може да означава това. Най-после бе принудена да му каже, че иска да се облече и той се съгласи, че обикновено хората ходят облечени, но той я чака вече два часа там, пред помещението с шейсетте легла, което е заключено. Къде си била, говори? Никъде не съм била. Как да не си, като те чакам от два часа да се върнеш,

а тебе те няма и най-после те съзирам на пътеката гола; откъде идваш? От никъде. Как така отникъде? Разхождах се. Ами, така ли се разхождат жените посред нощ, голи ли скитат насам-натам, казвай при кого си била? При никого не съм била. Не те е срам, оставих ти продукти, и пари ти оставих, шейсет легла ти оставих, и те вода с такси навсякъде, по ханчета те вода, а ти да се таковаш в мое отсъствие. Тя не го разбра, не можеше да проумее какво точно и казва и дали е туй, което допускаше. Не те разбирам, каза тя. Какво? – извика той и я хвана за врата, сега ще те удуша! Пусни ме. Казвай къде си мърсувала; нали те оставих да ме чакаш, нали ти казах, че ще се ожения за теб; къде си преспала, мръснице недна. Не можеше да си поеме дъх, той стискаше, искаше да я удуши, тук, на пътеката, под платаните. Опита се да хване ръцете му и да ги отстрани от шията си, но туй се оказа смешен опит, бяха я стиснали две здрави клещи, на тяхната здравина се беше радвала и снощи, и днес по обед. При кого беше, къде е той? Ех че добре би станало, ако му каже къде е той, пък да отиде да го набие до посиране, това мръсно копеле с чувство за хумор, което се мисли за чудак, пропит от лунна светлина. Виж си косата! Сега той хвана косата ѝ. Ама ти наистина си се шибала някъде ма, мръснице! Удари я един път отляво и един път отдясно. Трябваше ли да заплаче? Разбира се. А трябваше ли да изпищи? Кой ще ѝ се притече на помощ след полунощ, в туй пусто заплаче? Затова ти оставих консервите ма, флъорцо, да ме чакаш ма, а не да скиташ по не знам къде си ма, кучко полска!

Държеше лицето си с длани. Страните я боляха, между лактите ѝ блестяха съските на нейните корави, устремени напред гърди. Затуй ли се влюбих в теб ма и те оставих на цели сто легла и какво не ти дадох, всичко ти дадох и ти казах да ме чакаш. Аз тук семейството си разбивам, децата си зарязвам, а тя още първия ден и такова... Кажи ма, какво да те правя сега! Тя разбираше и не разбираше, страните продължаваха да я болят, но и да не я боляха, страхуваше се да ги пусне, той щеше да я удари отново, освен това все още не може да се наведе за панталона, она ще я скрита, може и да я убие от ярост, да я натика в морето.

– Щефаан!

Трябваше да извика, друг изход нямаше. Викаш ли? – изсъска таксистът, него ли викаш? Този път я удари върху ръката. Нека дойде, нека, чакам го, ще ви смеля и двамата. Ах, да имам късмет да дойде! Виж си косите ма! Къде си скитала? И тук ли намери любовник? А? Идвам и чакам. Два часа. Къде си, а? Къде беше? Прас. Кажи къде беше? Прас.

Не ѝ оставаше друго, освен да вика. Той я послуша известно време, но после и запуши устата. И туй беше противно, противно беше и онуй, че ръцете му докосваха зърната на гърдите и дори когато я биеха. Изглежда, че всички пътища към нея минаваха през зърната ѝ.

Настъпи тишина. Подухна. Беше се появил бризът откъм сушата. Той махна ръката си от устата ѝ. Тя потръпна от студ. Той ритна панталона към нея. Тя се наведе, вдигна го и се сети, че работата не се състои само в панталона, трябваше да намери и блузата си, но къде да я търси. Наведе се и както беше гола, заопипва туй, което беше пясък и трева, заприлича на агънце, което пасе в тъмнината, на нимфа, която се търкала по земята. Докато се обличаше, питаше се ще останат ли белези по лицето ѝ утре, ще може ли да се покаже пред хората. Той я остави и тръгна към сградата, влезе и изчезна в нея. Тя се приближи и видя, че изхвърля багажа ѝ. Разсънено, птичето изхвърча през вратата и потъгна в нощта. В тишината остана да отшумява птичи писък на уплаха.

Юла прибираше вещите си, опитваше се да ги подреди, да ги запази в случай, че оня реши изведнъж да излее яростта си върху тях. Какво ли щеше да му хрумне по-нататък? Всичко, дивият българин можеше да нанесе още сто поразии. Слава богу, последва най-благоприятното, след като изхвърли зелената плажна чанта – последното парче от багажа ѝ, таксистът изрита каквото срещна пред себе си, влезе в таксито и изчезна към шосето. На нея също не ѝ оставаше нищо друго, освен да тръгне към шосето. Можеше да прекара остатъка от нощта само там, в очакване да я вземат на автостоп. Никой не ѝ пречеше да се излегне в беседката, там щеше да бъде пощадена поне от росата, но не посмя, територията на детската почивна станция минаваше за негова територия и по силата на логиката би трябвало да я напусне

като персона нон грата. Пренесе всичко край пътя и седна върху куфара. Измъкна якето си, навлече го; ставаше все по-хладно, а не се задаваше нищо, дори в обратна посока. В морето мигаше фар, далечен; стори ѝ се враждебен, палеше се и гаснеше равнодушно, ням към съдбата ѝ. Това е най-голямото падение в живота на Юла. Само за десет минути беше изгонена от две мъжки убежища, бяха я консумирали и изхвърлили като псе. Страните ѝ пареха, но, изглежда, нямаше особени поразии, утре ще може да му се покаже. Поне той е сигурен, нищо не обещава, но е като тихо нейно пристанище сред хаоса на живота. Винаги може да отдели време за нея, винаги ще я поздрави за нова година или за рождения ѝ ден, беше акуратен, внимателен, участвуваше в играта коректно. Далече пламтеше зарево на град – неговото градче, където можеше да бъде още вчера или оня лен, не знае вече от колко време е тръгнала и кога трябва да стигне при покоя, заангажираната стая, годишната почивка на море. Къде е тръгнала? Какво търси тук? Защо не мирува? Няма ли да угасне най-последна тази пуста нейна склонност към... Мръсни гадни мъже! Огромна маса, непобедима. Тя махна, ала колата отмина, ако не беше в такова състояние, Юла би забелязала как се избистря нощта, как звездите заблестяват още по-силно; можеше да легне на прегорялата трева, да подложи ръце под главата си и да наблюдава игрите на небето, по което вече кръстосват нови, забързани светлинни – спътниците, неща, които обича от дете. Но тя не може да мисли сега за тях, тя се визира наляво и дясно, с надежда да махне на някой добър човек.

Най-последна такси! Юла се зарадва, махна с ръка и то спря. Ужас, слезе той; каза, че не може да живее без нея, хвърли се върху раменете ѝ, целуваше ги направо през дрехата и почти заплака, но тя го отблъскваше героично, чак до момента, в който мъжката му сила се наложи брутално. Легна отчаяно в канавката, под звездния купол, пред изстреляната светлина на неугасените фарове. След малко мина автомобил, хората от него с учудване забелязаха, че над канавката се подават ту ръце, ту крака, ту коси, но изпълнени с убеждението, че убиват някого, побягнаха, а то никого не убиваха и този път всичко приключи само за шест ми-

нути. Той плачеше, целуваше я и искаше да знае числото на мъжката върволица в живота ѝ, а тя се смееше високо и повтаряше: Мили, няма не разбра, че си третият? Толкоз е лесно за разбиране. Заболя ли те от ударите ми? Не си спомням такова нещо. Ръката ми да изсъхне, ако замахна повторно срещу теб. Мили! Ще останеш ли да живееш при мен в България? Ще остана. Вече никога няма да вдигна ръка срещу тебе. Ти си много мил. Обичаш ли ме? Обичам те. Моля те, бъди ми вярна. Ще ти бъда вярна. Къде беше тогава? Кога? Когато те оставих сама? Разхождах се. Лъжеш, чаках те много, уморих се да те чакам и като дойде, целият ти външен вид беше курвенски, всичко ти беше разпиляно. Не знам, мили, нищо не си спомням. Как да не си спомняш, как може да не си спомняш какво си правила? Да му турим пепел, а? Не, искам да знам къде беше, аз те чаках, след като се върнах от работа, а тебе те нямаше и като се върна, всичко ти беше смачкано, приличаше на пачавра, каквата си. Ти си третият. Лъжеш! Повярвай. Лъжеш, не може да бъде. Тя се засмя, чертите на лицето му се изопнаха и той я удари. Защо ме удари? Защо се смееш? Не искам да ме биеш. За какво ми се смееш, задето не ти вярвам, че съм трети ли? Моля те да не ме удряш. Къде беше? Ти си първият, който ме е ударил. Къде беше там?

Идеалът ѝ за мъж? Чудакът, пропит от лунна светлина, само че ако беше истински, а не фалшив. При мъж ли беше, кажи? Тя не му отвърна и той я удари отново. Не вдигна ръка да се брани, за да не го раздразни; нещо и подсказваше, че трябва да кротува, да не го вбесява, да не я обезобразява. Той ѝ залепваше плесници, от плесниците болеше, страните ѝ пареха, но нямаше опасност да я обезобрази. Ще кажеш ли?

Трябваше да бъде мила с него, докато мине нощта, веднъж да се измъкне от ръцете му, повече нищо не иска, а сега трябва да бъде мила и обичаща. След като ѝ нанесе още една плесница, таксистът пхна глава в ръцете си и започна да се вайка. Нима този същият човек бе оня професионалист, умореният любовник и гларус от края на лотото, който я бе поразил с хладната си похватност? Империята беше паднала. Той плачеше от яд и обич, обещавахе ѝ още сега да напусне семейството си, молеше я да не

заминава никъде, щял да ѝ намери квартира, да го чака да се разведе и да се оженият. Тя обещавахе да не заминава и да го чака да се разведе, Юла обещавахе всичко, само да се съмне, да изтече този кошмар, който сама си натресе на главата. Но нямаше да ѝ се размине така лесно, изглежда. Както се беше разтяхнал, нейният таксист се хвърли отново върху тялото ѝ, събори я на тревата и започна да я целува. Хубаво ли беше туй или не? Най-красивият мъж на света беше отгоре ѝ, тежеше и точно толкоз колкото трябваше да тежи и беше лек точно толкоз, колкото би трябвало да бъде лек. Главата му и раменете му пъплека между звездите, той скиташе между звездите – с красотата си, с грубостта си, с тържествената си изостаналост, неук и неодоухотворен, много земен – земно тяло сред небесните тела. Юла усети необходимост да обгърне врата му с ръцете си и да го целуне по коравите, чисто изработени устни, а светлините на жигулито гаснеха или само така ѝ се струваше, че гаснат, сред цялата церемония от щастие и сладост. Кой знае защо, тя мислеше, че акумулаторът на колата се е изтощил.

Вече имам и такова преживяване, мислеше си тя след петнайсет минути, като галеше косите му, а после надигаше глава и целуваше устните му, все още надвиснали над нея. Тя го видя как разкъсва връзките си с онова нещо, наречено дом, как гилотинира жена и деца само за да бъде с нея и се запита: ще приема ли тази жестокост? И си отвърна: ще я приема, разбира се, стига съм играла на благородничка, достатъчно се напарих досега, все аз съм отстъпвала. И си спомни двата случая, когато беше казала: не, не мога да постъпя жестоко, върни се при жена си.

Таксистът я отведе, сноаха в нощта, напред и назад, минаваха край къмпинги и селца, той се вглеждаше напред и тя се вглеждаше напред. Неговите очи бяха будни и отворени, а нейните примигваха. Все вървяха напред и се връщаха назад. Юла беше разбрала – търсеше място да я остави, някое по-сигурно място за нея, където да я настанят до утре. Тези бяха неговите грижи, а тя започна да примигва по-често, наклони глава към облегалката и заспа. Останалото си го представи или го сънува: пред погледа ѝ се мяркаха части от нощни заливи, късове от морето,

високи дървета с ниски бунгала, пъстри палатки, душеве. Усети, че са спрели, но не се събуди изцяло. Някой слезе от колата. После някой се върна и я събуди. Беше утро. Той вървеше с куфара напред, а тя вървеше и спеше след него, изкачиха се по стълбище до втория етаж, влязоха в хубава стая в нова къща, погледът ѝ изведнъж зърна част от селище, тръстики, пясък и море, а в дъното на пейзажа – фар. Той ѝ обясняваше нещо, тя се помъчи да разбере, дори даде отговор, беше лесно за проумяване – оставяха я на ново място, където трябваше да чака идването му. От ясно по-ясно – съдбата ѝ вече се очертава: предстоеше ѝ да стане съпруга на много красив мъж, които ѝ импонираше изключително, на когото тя импонираше поразително, шофьор на такси, печели добре; предстоеше ѝ да живее и ражда край морето, вече никога няма да се отделя от морето, това, което си е мечтала, ще се сбъдне, а и децата ѝ ще растат край морето, в оня особен град, който е хубав и грозен, и очарователен, и отвратителен, град, за който също е мечтала. Спа пет или шест часа и щом отново погледна през прозореца, увери се, че не е сънувала, пейзажът беше същият, част от селище, тръстики, пясък и море, а в дъното на пейзажа фар. Стопаните на къщата бяха изпразнили чаршафите и вече ги простираха на двора, много чаршафи, може би пет милиона, изглежда, че е паднала голяма работа туй лято. Стопанката и една забулена в черно старица простираха, те дори не поглеждаха към морето, те никога не са поглеждали към него освен от страх, когато го зърнат потъмняло – само перяха чаршафи, застилаха легла, подреждаха стаи, усмихваха се на квартиранти, изпращаха и посрещаха нови – учудени, че всички идват, пекат се на слънцето и си отиват, а на тях дори през ум не им е минало да легнат върху пясъка. Цял живот посрещаш и изпращаш. Хората идват в твой дом, починат си в него и си отиват. Би ли могло да се случи и с нея така? Би ли могла да бъде такава стопанка, на такъв един дом? Не, разбира се. Тя би могла другояче: да живее при топло море на България, а когато поиска, да се връща във Варшава! Вече минава обед, вн е слънчев септемврийски ден, пясъкът я зове, там лежат хора. Има ли право да напусне стаята? Условието на нейния арест още не са уточнени както трябва, все още

не съществува точен регламент, например – може ли да отиде до ресторанта, за да се нахрани. Реши, че може, но преди това нищо не ѝ пречи да се изкъпе.

Когато излезе на уличката, тя запита как се нарича селището, в което се намира. Отговориха ѝ учудено и се извърнаха след нея, но туй нямаше особено значение. Всички къщи бяха нови, големи, неизмазани, навсякъде се ветрееха чаршафи, напуснато от пълчищата, градчето гледаше подплашено към тишината, дремеше със свито сърце под слънцето, сякаш някой го беше измамил жестоко и си беше избягал. Прегази малка пресъхваща речица и излезе на плажа. Тук лежах двайсетина души. Те ѝ се сториха по-мъдри от летните курортисти, а и морето ѝ се струваше по-мъдро, и пясъкът. Във въздуха плаваше някакъв видим пращец на носталгията, той примрежваше хоризонта и сякаш казваше – не чакайте повече изненади, каквото било – било. Само мъдрите върху пясъка знаеха, че не е така, имаше още трийсет дни, знаеше го и тя, вече трета година участваше в тихото общество на тия, които, без да парадират, леко и внимателно предпочитаха септември пред лятото.

Изкъпа се, полежа на пясъка, потъна в мислене за Щефан, пак се изкъпа и тръгна към ресторанта. Уморени и стопени от мързел сервитьори ѝ поднесоха вкусно телешко печено. Тя го изяде и се прибра в хладната стая. Разположи вещите си, подреди се доколкото можа прилично и започна да чака отново. Четеше и чакаше. Тя не знаеше кога ще дойде той и какво ще каже, лежеше, четеше и когато не мислеше за Щефан, чакаше този, за когото не мислеше. Времето течеше, нещо повече, то изтичаше, а него го нямаше. Привечер, когато почувствува повторно глад, написа бележка къде е и кога е излязла, облече се и влезе в ресторанта. Веднага различи няколко местни гларусчета, които я гледаха по известния ѝ от години начин – вече цял следобед сама, това означаваше нещо, достатъчно указание да бъде атакувана. Когато дойдоха да я канят за танц, тя отказа категорично, осведоми ги, че очаква мъжа си, те повярваха и се оттеглиха, но когато и на другия ден я видяха сама, гларусите започнаха да негодуват. Лъжеш, каза един от тях, защо лъжеш, че идва мъжът ти, когато ни-

кой не идва. Юла отвърна твърдо, че чака мъжа си, и се отдалечи. За вечеря предпочете да си купи нещо за в къщи. Нахрани се бавно на верандичката; докато пиеше бирата, гледаше как къщите, тръстиката, плажът и морето потъват в тъмнината, и как остава само тъжната светлинка на фара. На четвъртия ден сутринта Юла реши, че може да чака само три дни, нито ден повече. Отиде да плати наема на хазяйката, но хазяйката каза, че оня платил двете легла за двайсет дни и казал, че ще дойде непременно. Но Юла ѝ каза на чист полски език, че може да чака само три дни и нито ден повече. Подир обед имаше чудесен автобус до градчето на нейния мил, който сигурно вече е загубил търпение от чакане. Боже, колко много го обичам, си каза Юла и се протегна, боже, колко много много обичам този човек, вече трета година, откакто го обичам, защото не е като останалите мъже. Докато гледаше пейзажа през стъклото на автобуса, Юла си мислеше за своите тазгодишни ваканционни авантюри: от оня, който се мъчеше да ѝ смъкне гашетата въз влака, до таксиста, като не забрави да си помисли и за младата жена от самолета.

Точно в три часа следобед автобусът я изгърси на автогара. Тя се огледа и се почувства волна. Духаше същият югозападен вятър, но грееше ослепително слънце, градчето блестеше до звънтене в неделния ден; всеки прозорец отразяваше лъчите му, всяка керемида, всяко листо. Огледа се и се ориентира – зад градинката шумеше морето, вляво и право нагоре беше старата част на градчето, там се потайваше нейната стая, наблизо пък живееше той. Кога ли ще го види? Може би още привечер, в кафенето, в най-лошия случай утре по обед, пак в кафенето. Хубаво, тези неща са хубави, да тръпнеш, щом знаеш, че най-късно до един ден ще видиш този, когото си мечтала да видиш цяла година, този, за когото си мислила, човекът, който придава аромат на лятната ти ваканция, пък може и нещо повече.

Зад покривите на града и зад морето се простираше нейната мечта, там лежах и представите ѝ за света, илюзиите – всичко странно, примесено с реалните сметки за едно обезпечено всекидневие в дом с мъж и деца, да, това градче винаги ѝ натрапва мисълта за семейството, защото и то, градчето, е напълнено

със семейства, тя никъде не е виждала повече детски колички – уж море, ветрове и небе, уж красота и мечта, а всъщност проза до втръсване, уж мимолетност и чувство за лекота, а всъщност строг казармен ред на чувствата и преживяванията. Всяка година през нейния наблюдателен поглед хладнокръвно зрееха нещата от живота, пред очите ѝ вчерашните хлапета гларуси – днес тикаха колички и угаждаха на жените си, до една местни, нито един не се ожени зад градчето крепост, най-еснафски от всички еснафски тралове на света, и защо така, боже мой, питаше се Юла и не можеше да си отговори. Кои бяха тези тайнствена пружини на всекидневието, каква беше тяхната сила и неумолимост и докога консерватизмът... Какво ли би казала младата жена от волвото, погалила ръката ѝ на пет хиляди и двеста метра височина, над облаците и над всичко? С какво безразличие и сякаш презрение се вмъкна тя в разтворената пред нея кола, и колко много хлад имаше от нея към този, който я бе посрещнал. Величествена беше гледката, беше и символична, искаше да ѝ подсказе нещо, но какво, тя все още не разбира изцяло и може би туй оставаше загадката на нейния живот. На няколко пъти от тогава си беше помисляла да отиде в Слънчев бряг, накъдето замина волвото. Двете не може-ха да не се срещнат, нямаше как да се разминат и тогава онази може би щеше да ѝ раз-каже останалото. Боже мой, какво ли е то? Може би в него се състои и отговорът на гатанката.

Понесе куфарите по улицата. Улицата се изкачваше нагоре. Тя знаеше всяка подробност вляво и дясно, от магазина за плодове до старата църквица и старите окелевели платани, уморени от туй да бъдат допълнение към пейзажа, уморени от ветровете и обективите на камерите. Тя знаеше, че отдолу и вляво ще полъхне на улов, трябваше да полъхне от корабите и мрежите, пак от там ще замирише на нафта, а отдясно ще замирише на абсолютна чистота и ведрина. По улицата мирише на мазила и човешки тела, хората бяха безумно изобретателни, всяка година откриваха все по-нови и нови смеси – от нивеата до олиото. Хората се мажеха, мажеше се и тя, участвуваше на равни начала в кашата, наречена лято; лятото се състоеше само от двайсет дни, лъже този, който мисли, че лятото се състои от три месеца, само

двайсет дни се живее през лятото, и то само тук, в страната на нажежените тела, в този град, основан преди столетия от практични древни люде, намерили завет в залива, вино в земята и риба в откритите води.

Шест години от нейния кратък живот не са малко и всички са минали тук, шест по двајсет – сто и двајсет дни и ноци и колко много гръбначни стълбове! Тя ги опипваше с чувствителните върхове на пръстите си, все здрави и красиви прешлени на обгорели мъжки гърбове. Неговият гръб не беше обгорил, той нямаше особено изпъкнали прешлени, но я удиви с атмосферата на всичко, което го заобикаляше, и на Словото божие, което носеше със себе си. Да, той вървеше в навалищата и носеше Словото божие със себе си и с това се издигаше над другите, изрязваше се в обикновената стена от безличната тълпа, изпъкваше далеч напред, релефно и много особено. Светлосивото му расо се мяркаше като небесна светлина сред ошмулените от ветрове къщи, под древните лозници, пред носовете на корабите и в модерната обстановка на кафенето; неговата мисъл се отразяваше в гланца на коняка или пък конякът се отразяваше в неговата мисъл. Говореше тихо и напевно, сякаш четеше евангелието. Повечето говореше за луната и за скалите, за разходки по пясъка и понякога ѝ се струваше, че си е много обикновен глупак, висок и черен глупак, красив глупак, но почти винаги отхвърляше тази мисъл, защото нямаше нужда от разочарования. Всъщност, казваше тя, особено когато си пийнеше повече: ти си само екзотика. Тогава той полагаше ръка над ръката ѝ, ръката му беше много черна, топла и слаба, ръка на бог, или пък на човек, който е заслужил правото да представлява бога; тогава той полагаше ръка над ръката ѝ и казваше: не се озлобявай, да се убия, не мога да бъда само твой. Ставаше ѝ тъжно, особено първата година, тогава ѝ ставаше много тъжно, а една вечер помисли дори да сложи край на живота си при мисълта, че мъжете могат да бъдат толкоз коравосърдечни, че коравосърдечието може да се потайва дори в сърцето на човек като този, който носи със себе си утехата на човечеството... Къде ли ще го види за първи път това лято? Дали ще го види още утре, или поне вдругиден?...

Замря, добре е да се каже така – замря, макар че можеше да се каже същото нещо и другояче – умря. Той се беше появил пред нея и тя помисли, че умира. Той се беше подвил в блестящия следобед, когато всяка подробност от улицата и разноцветните шишета на лимонададжийницата лъщяха до пукване от светлина, когато вдясно, зад музея и градинката се надигна лъскавото синьо на морето, когато във въздуха изпищя гларус, да, точно когато градчето беше най-ласкаво и курортно, той се беше появил сам пред нея, и то в пълно бойно снаряжение, висок най-малко четири метра, и тя трябва да си признае, че най-напред видя голямата му дясна ръка. Голямата му дясна ръка беше изтеглена напред и държеше кадилницата. От кадилницата се надигаше пушекът на тамяна, дори ѝ се стори, че усети аромата му, и чак тогава видя едрото мъжко лице с брадичката, както винаги без мустаци, макар че тя го е молила няколко пъти си пусне мустаци, да го види и така. Тя го е виждала няколко пъти в черно расо, служебното, защото е посещавала църквата по време на литургия, но така както го бе видяла тук, на улицата, изскочил внезапно – дори не е сънувала, че ще преживее такова нещо, и то от волѐ, още с пристигането. Черното расо наистина го правеше по-изтъчен и съвсем висок, най-малко четири метра. През него беше праметната онази служебна пъстра одежда, на която не можа да научи названието. Изобщо тя не знаеше названията на нито един църковен атрибут, църквите не я интересуваха, интересуваше я само той – посланикът на бога в туй вярващо, натикано в скалите, пясъците и вълните градче.

Пееше ли? Пееше ли или не пееше? Малко е вероятно. Нямаше защо да пее, беше изскочил на десет метра пред ковчега; мъртвецът и опечалените негови близки можеха да виждат само гърба му, но на нея ѝ се стори, че свещеникът изпълзва добросъвестно задължението си и пее, да, той пееше, дори тогава, когато я съгледа. Очите му се засмяха. В тях се запалиха потайните свещички на страстта, а в същото време лицето му изразяваме сдържаност, то вършеше работата си, задължението си. Той се обърна към процесията. Чак тогава и тя погледна нататък.

Два мътнобели коня се бяха оклюмали пред катафалка с

избелял черен цвят. На капрата седеше безгрижен човек без възраст с мършаво брадясало лице, облечен в бяла риза и черен панталон, изобщо тази риза беше единственото бяло петно в спектакъла. Няколко мъже в овехтели тъмни дрехи, а другите облечени в дебели и груби празнични костюми носеха ковчега. В ковчега спокойно лежеше старица с едро месесто лице без бръчки и без особена умора от живота. Нейното лице по-скоро излъчваше упреци и излишни предупреждения към близките млади хора, но за какво, не се разбираше; така си представи работите Юла. Юла се стараше да проумее какво се прави в момента с мъртвата. Носачите на ковчега сякаш го размахваха на няколко страни и сякаш го обърнаха по всички посоки. Може би посочваха градчето на мъртвите ѝ очи, искаха те да го видят за последен път, тъй като вече го напущаха. Наистина, те напущаха старата част на градчето и им предстоеше да навлязат в новата му част, но нещо на Юла подсказа, че за придружителите на мъртвата стара жена градът свършва дотук, новата му част не ги интересуваше, за тях тя бе нещо като измислица. Да, те повдигнаха ковчега и старицата видя омаскарената му фасада, пълна с компромиси и конформизъм. Нямаше ги вече искрените дъсчени къщи със скромно, малко срамежливо изражение, с леките плахи прозорчета, от които поглеждаха плахите очи на човека, изправен пред стихията. Там сега зееха огромни прозорци и тераси, някъде се виждаше някоя стара турска керемиди, но навсякъде блестяха кафявите редици на новите керемиди и към небето се втурваха причудливо навитите тръби на телевизионните антени. Тук-там се подаваше лицето на някоя реставрирана по държавен път къща, ухаеща на нови дъски, без дървояди. Докато носачите държаха ковчега така, той се обърна към нея. Защо се забави? Наложил се, ще ти обясня. Пак ще излъжеш нещо. Аз ли? Ти. Моля ти се, ще ти обясня. Ще излъжеш нещо. Стаята ми готова ли е? Хазайте те чакат, всичко е готово. Но този път ще ми отделиш повече дни, нали? Да. Да, ти винаги обещаващ в началото, а после ме забравяш, все тогава става нещо важно с жена ти, все тогава трябва да се заемеш нещо със сина си, нали те знам какъв си. Моля ти се, този път ще ти отдели повече дни. Колко? Много.

С кадилница в ръка, той я гледаше и я попиваше с очите си, поглъщаше я цялата, готов да схруска крехкото ѝ телце, готов да ѝ обещае много дни, при това си вярваше, знаеше, че е искрен, защото виждаше от ясно по-ясно какво хубаво парче е тази Юла от Варшава, която му идва всяка година на крака, носи всичко със себе си – острите живи гърди, онова загадъчно потръпване на снагата, тънките нервни коленца, неизследваната сивосиня област на очите, които можеха да стават само сини и само зелени, а никога само сиви, тя донасяше себеотдайно всичко туй от север със себе си, беше го помъкнала по гарите, беше го прокарала през няколко митници, беше си го и раздала тук-таме, разбира се, но в момента е пред него, като факт, като финал на целогодишно чакане и отговор на десетки писма.

На погребението присъстваха може би сто души, всички облечени в поизхабени тъмни дрехи. Лицата на жените бяха бели, а лицата на мъжете бяха загорели и груби, прилични досущ на лица на мафиозите от остров Сицилия, да, боже мой, помисли си Юла, все едно, че виждам погребение на човек от мафията. Тогава направи едно откритие за местните жители; внезапно и хрумна, че и те са нещо като мафия, която се придържа здраво както един към друг, така също и към традицията, към закостенелостта; това са хора, които се правят, че те приемат в себе си, а те държат далеч, само като клиент на чаршафната им площ.

Най-близките хора на мъртвата матрона плачеха искрено, личеше си, че жалеха наистина старата, че в тази мафия дори старците не можеха да се чувствуват самотни, тук никой не можеше да се чувствува самотен, а винаги в обграждение, за тях самотата е нещо непознато и неразбираемо. Лицето на мъртвата беше доволно, Юла се изуми, то менеше израженията си спорел това, какво ѝ показват за последен път. Направи ѝ впечатление, че се намръщи, когато му показаха магазина за колониал, старичката сигурно си беше спомнила как е била наредена на опашка да чака реда си. Да, старичката държеше на много неща и търсеше сметка дори у присъстващите. Доколкото можеше да се разбере, тя не изрази определено недоволство, напротив – погледна всеки от съпровождащите с благодарност. Тя знаеше кой е тук и кой

не е могъл да дойде по уважителни причини, всичко знаеше тя, защото беше привикнала да знае всичко.

Най-после положиха ковчег в катафалката и трупата потегли с по-сериозна крачка напред. Вече не предстоеше друго, освен да се преодолее разстоянието до гробищата. Къде са гробищата Юла щеше да разбере сега, подчинено тръгна с куфара си край Него, на пет крачки от неговата кадилница и на десет крачки пред придружителите на покойната. Така, на десет крачки от смъртта, двамата влюбени вървяха и си разказваха редица хубави неща. Не ти ли тежи? – запита той. Не, отвърна тя и му показва колко много не ѝ тежи тежкият куфар. Тежи ти. Добре де, тежи ми, но аз те обичам, И не ми ли изневери? Почти не... никак. Какво значи почти? Нищо, казах го така. Тя си спомни, че с мъже се говори категорично и само с отричане. Никак, рече категорично тя, дори не съм и помисляла да ти изневеря. Точно така, мислеше си Юла, като вървеше край своя любим, висок и снажен представител на бога и сам полубог. Ако е вярно, че не си ми изменила, ще ти бъда много благодарен, рече посланикът на бога. Уверявам те, отвърна тя. Закълни се. Заклевам се. В какво? В бога. Не искам в бога, закълни се в нещо друго. Мили, колко си пораснал! Закълни се. Знаеш ли, че имаш бели коси? Закълни се в майка си. Боже, колко бели коси имаш вече, мили мои! Защо не се заклеваш? Къде мога да оставя куфара си? Във всеки дом.

Юла влезе в първия двор, който ѝ се мярна по пътя, и помоли да остави куфара си. Изхвърча навън и тръгна с лекота. Този път той запя отново. Тя слушаше гласа му, опиваше се и от време на време поглеждаше с любопитство към върволицата. Вече не плачеше никой, или почти никой, всеки пазеше сълзите си за гробищата. Не се заклеваш, което означава, че си ми изменила, и то неведнъж, рече той, докато пееше. Днес е един от най-щастливите ми дни, отвърна тя, – защото те виждам на погребение; дори не съм очаквала, че ще те видя как работиш на погребение. Всички сте изчадия на ада! Кой? Жените. Тя се засмя без глас. Не се смей, защото е така! Не е така. Така е.

Погребението вървеше по асфалта, но след това се отдели надясно по мек, още нов път, нагоре към билото на изящно

изваян хълм, там се мярнаха първите бели петна на кръстовете и паметниците. Гробището се оказа ново, още ги нямаше сенките, дърветата бяха само фиданки и слънцето свободно се лееше върху кръстовете. Духаше свежият следобеден вятър. Юла се извърна, погледна долу морето. То прииждаше, хвърляше весели нетраурни ленти върху пясъка и си отиваше да донесе нови и нови, така както животът изхвърляше сред кръстовете мъртвите тела и измъкваше нови живи телца от утробите на ония, които трябваше да се превърнат в мъртви. Юла никога не беше присъствала на такова извисено и красиво погребение. И всичко заради една старица. Тя ѝ завидя. Мечтаеше за подобно погребение върху подобен хълм, с такъв вятър и такова море, да не говорим за свещеника плейбой, почти неповторим, да се убиеш, не можеш го намери нито във вехтия, нито в новия завет.

Всички се струпаха около прясно изкопания гроб и вече стана още по-красиво. Той запя за трети път, сега плачеха мнозина, даваха свобода на сълзите си, цялата картина се извиси още нагоре, като неповторимо видение, издигаше се с лекота на чайка, но отсега нататък Юла не виждаше другите хора освен него и себе си, издигнати над дребното и нищожното. Тя се извиси толкова, че по едно време се засрами от себе си, реши да си признае туй-онуй, в края на краищата това е свещеник, би трябвало да му се казва и по някоя истина. Ах, как го обича тя и колко предано я наблюдава той, докато пее или пък нарежда прочутите текстове от църковните книги за смъртта и безсмъртието, за тъгата и нейната относителност. Ах, колко е щастлива тя и колко много си заслужава туй закъснение, щом изведнъж се оказа на такова велико погребение, в което бе останала насаме с любимия си, и колко нищожни се оказаха всички мъже, които я бяха минали по пътя ѝ до този пресен гроб и влюбеното пеене на нейния любим.

Изпълнена с наслада, тя вдигна гордо очи да срещне отново очите му и видя няколко пъстро облечени жени. Тези жени едва ли можеха да имат нещо общо с погребението, по-скоро имаха нещо общо с този, който в момента пееше само за нея. Всички тия германки, полякини и чехкини бяха дошли да видят любимия си в една особена служба, но те не знаеха, че сега той пее само за

нея, че за днес само тя е интересната, защото е новодошла, прясна-прясна. Гадни, мръсни мъже, извика безгласно Юла, защото беше на погребение и не напсува на глас пак по същите причини.

– Мразя да ми изчезват жените. – Някакъв нахал говореше във врата ѝ. – Сума ти жени са ми изчезнали докато спя, а това ме нервира, докато сънувам други, тези дете са до мен си тръгват поради комплекси и липса на хумор. – Юла реши да не се обръща. – Затова те търся, а не защото ми изглеждаш вечна, каквито трябва да бъдат жените. – Гласът ѝ се струваше познат. – Това, което съм залепил на гърба ти е върха на харпуна. Тръгваш, не се обръщаш и не протестираш, защото до тук ми е дошло от хора без чувство за хумор, които непрекъснато си отиват или пък, в най-добрия случай мислят, че върха на пръста е острието на харпун:...

Финалната песен на она долиташе след нея, вече звучеше като зов, но Юла не се извърна, не го удостои повече с внимание. Вятърът идваше откъм бялата пяна на приборя, блъскаше косите ѝ. Настани се върху задната седалка и се загледа в кльошавите му рамене, зад които се простираше морския пейзаж. Гърбът му изглеждаше тесен, ръцете тънки, мускулчетата им подскачаха от тръскането на кормилото.

– Колко имаш?

– Двеста и петдесет.

– Ще останем още трийсет дни.

– Невъзможно.

– Спя дълбоко, понеже се уморявам от риболова. Тогава ми изчезват разни неща... Аз имам триста... Но знаех, че ще те намеря при свещеника. Нищо не ми струваше да те оставя на него, но като го погледнах, разбрах, че не е пропит от лунна светлина... Отивам за багажа ти... Да не помислиш, че те обичам? – само търся човек да ми пече рибите.

Юла се вкопчи инстинктивно в него и почувства необходимост да погали врата му, но се отказа, – мъжете разбират криво тези импулси. Тя взе мълчаливо куфара, отново се качи на задната седалка, придържаше багажа си с мъка и чакаше она да забъбре повторно, но не стана нищо подобно, той мълчеше през

целия асфалтов път. Най-последна свиха край слънчогледовите насаждения и се отправиха към рая.

Палатката беше оклюмана, наоколо разхвърляно – хаос. Шефан отнесе куфара до огнището, избута мотора до храстите, измъкна от сянката един тиган, отхлупи го, блеснаха коремите на две риби.

– Като нищо мога да ти кажа, че те обичам, но ще изменя на стила си.

– Само две ли? – проговори най-последна Юла.

– Две, ама огромни.

Верен на стила си.

1974.